

Міністерство освіти і науки України
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та освітніх інновацій

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Виконала:

студентка 2 курсу, групи ПОзм-22
спеціальності 013 «Початкова освіта»

Гунда Наталія Степанівна

Керівник: **Гуменюк І.М.**,

доктор педагогічних наук,

професор кафедри

початкової освіти та освітніх інновацій

Рецензент: **Багрій М.А.**,

професор кафедри педагогіки

та освітнього менеджменту

імені Богдана Ступарика,

доктор філологічних наук

Івано-Франківськ, 2025

АНОТАЦІЯ

Гунда Н.С. МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.– Рукопис.

Спеціальність – Початкова освіта. - Карпатський національний університет імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2025.

Кваліфікаційну роботу присвячено науковому обґрунтуванню й розробленню методики застосування тестових технологій для формування предметних компетенцій молодших школярів.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку літератури та додатків; текст ілюстровано таблицями та рисунками.

У результаті здійсненого дослідження було розкрито сутність, структуру та значення предметних компетенцій для розвитку молодших школярів; проаналізовано тестові технології як засіб формування предметних компетенцій молодших школярів, а також вивчено досвід їх застосування на практиці; охарактеризовано сучасний стан використання тестових технологій в початковій школі та їх вплив на формування предметних компетенцій молодших школярів; здійснено наукове дослідження та інтерпретовано його результати; розроблено практичні рекомендації щодо застосування тестових технологій для формування предметних компетенцій молодших школярів.

Ключові слова: початкова школа, молодші школярі, тестові технології, методика формування предметних компетенцій засобами тестових технологій.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	8
1.1. Сутність, структура та значення предметних компетенцій для розвитку молодших школярів.....	8
1.2. Тестові технології як засіб формування предметних компетенцій молодших школярів.....	19
1.3. Досвід учителів щодо формування предметних компетенцій засобами тестових технологій.....	27
Висновки з першого розділу.....	32
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА З ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	34
2.1. Сучасний стан використання тестових технологій в початковій школі та їх вплив на формування предметних компетенції молодших школярів.....	34
2.2. Експериментальна програма використання тестових технологій в початковій школі на уроках мовно-літературної освітньої галузі	44
2.3. Результати дослідно-експериментальної роботи	48
2.4. Практичні рекомендації зі застосування тестових технологій для формування предметних компетенцій молодших школярів.....	52
Висновки з другого розділу	55
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	60
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі національна система початкової освіти України в контексті реформи «Нова українська школа» орієнтована на впровадження в навчальний процес особистісно-орієнтованих педагогічних технологій, які передбачають розвиток у молодого покоління логічного мислення, засвоєння загальних методів наукового дослідження, забезпечення зростання рівня духовної й загальної культури, розвитку особистості, її пізнавальних здібностей та професійних компетентностей. Тож, на думку сучасних дослідників, таких як А. Луцька [20], М. Головань [9], В. Сущенко та Л. Дубровська [38], в умовах компетентнісного підходу, що передбачає формування в учнів не лише знань, умінь та навичок, а й здатності застосовувати їх у практичних ситуаціях, традиційні методи контролю (диктант, твір, письмова контрольна робота, усне опитування тощо) не спроможні повною мірою задовольнити всі ці вимоги, оскільки недостатньо формалізовані щодо можливості порівняння з еталоном. У цьому контексті, особливого значення набуває питання ефективного контролю та оцінювання навчальних досягнень, яке до сьогодні залишається одним із центральних у педагогічній практиці.

Відтак, в умовах освітньої реформи контрольна-оцінна діяльність учителя активно змінюється, спрямовуючись на діяльнісний аспект, який передбачає в якості інструментарію педагогічного вимірювання використання тестових технологій.

Практика педагогічного оцінювання доводить, що на сучасному етапі тести приносять незаперечну користь в отриманні незалежної, об'єктивної інформації про рівень навчальних досягнень учнів. Також тестові технології, мають значну перевагу у застосуванні, так як вони побудовані на основі сучасних теорій і методик педагогічних вимірювань, які надають можливість оцінювати рівень володіння ключовою чи предметною компетентністю як багатовимірною структурою. Тобто ці засоби містять компетентнісно-орієнтовані завдання, які визначають увесь спектр здібностей учнів до

використання набутих предметних знань, умінь і ціннісних ставлень у практичній діяльності.

Зауважимо, що як зарубіжні (Л.Тохірова, К. В. Й. Тоув, Б. Вогелаар, М. Баккер та К. М. Резінг), так і вітчизняні (О. Онопрієнко, В.Шкавро, Л. Ярощук, Л. Смолінчук та ін.) дослідники зробили значний внесок у питання використання тестових технологій для формування предметних компетенцій. Проте слід зазначити, що у вітчизняній педагогіці проблема використання тестових технологій для формування предметних компетенцій в учнів середньої та старшої школи вивчено глибше ніж для учнів початкових класів. Відповідно обрана нами тема дипломного дослідження є актуальною, оскільки існує нагальна потреба в розробці та науковому обґрунтуванні ефективних методик застосування тестових технологій, адаптованих саме до вікових особливостей та навчальних потреб молодших школярів, з метою цілеспрямованого формування їхніх предметних компетенцій.

Об'єкт дослідження – формування предметних компетенцій в учнів початкових класів.

Предмет дослідження – методичні засади використання тестових технологій для формування предметних компетенцій здобувачів початкової освіти.

Мета дослідження: визначити та теоретично обґрунтувати шляхи застосування тестових технологій для формування предметних компетенцій в учнів початкових класів. Відповідно до визначеної мети, ми ставимо перед собою наступні завдання:

- розкрити сутність, структуру та значення предметних компетенцій для розвитку молодших школярів;
- проаналізувати тестові технології як засіб формування предметних компетенцій молодших школярів, а також вивчити досвід педагогів їхнього застосування на практиці;

- охарактеризувати сучасний стан використання тестових технологій в початковій школі та їх вплив на формування предметних компетенцій молодших школярів;
- здійснити наукове дослідження та інтерпретувати результати дослідження;
- запропонувати практичні рекомендації зі застосування тестових технологій для формування предметних компетенцій молодших школярів.

Наукова новизна дослідження полягає у розробці та обґрунтуванні методики, спрямованої на використання тестових технологій для формування предметних компетенцій в учнів початкових класів.

Теоретична значущість: результати дослідження та висновки дослідження можуть бути інтегровані в освітній процес початкової школи, тим самим збагативши його методичний інструментарій; можуть стати підґрунтям для вдосконалення освітніх програм на основі системного впровадження цифрових технологій та мультимедійних засобів навчання для формування предметних компетенцій в здобувачів початкової освіти.

Практична значимість дослідження полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності педагогів початкових класів для розробки навчальних програм.

Методи дослідження. Для дослідження даної проблеми нами використано наступні методи дослідження: аналізу та синтезу літератури з проблеми дослідження; спостереження; систематизації методичних вимог що стосуються проблеми дослідження; анкетування; експериментальної роботи зі реалізації методичних вимог; кількісний та якісний аналіз результатів експериментального дослідження.

Експериментальною базою дослідження послужила педагогічна практика, яка проходила на базі

Структура роботи. Дана робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (50 найменувань) та додатків. У роботі вміщено 6 таблиць та 5 рисунків. Загальний обсяг магістерської роботи становить 97 сторінок.

РОЗДІЛ 1

НАУКОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1.1. Сутність, структура та значення предметних компетенцій для розвитку молодших школярів

У сучасному суспільстві відбуваються швидкі зміни у зв'язку з різними сферами його життя. Традиційна освітня модель практично вичерпана і не відповідає вимогам часу. Необхідно змінити методи педагогічної діяльності. Тому освітня реформа – Нова українська школа – розпочалася в Україні в 2018 р. Її головна мета – перейти від школи лише знань, які зазвичай теоретичні, до школи компетентностей XXI ст. На відміну від школи знань, компетентнісна школа повинна дати дитині не тільки знання, але й сучасні навички, які вона зможе використовувати в житті. А також створити цінності, які допоможуть їй у різних ситуаціях. Нова українська школа повинна підготувати індивіда, громадянина та фахівця. І початкова школа повинна встановити основи цього [39].

Відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти [11] перед початковою школою стоїть завдання реалізації компетентнісного підходу до навчально-виховного процесу, підвищення професійної кваліфікації вчителя початкової школи та творчого підходу до реалізації ідей щодо формування предметних компетенцій молодших школярів.

Компетентнісний підхід у шкільній освіті – це інноваційний засіб модернізації освіти в Україні, який пов'язаний з труднощами забезпечення високоякісної освіти для кожного окремого учня. Тож, компетентнісна освіта – це спроба вийти за рамки традиційної парадигми навчання, де результат – це не здатність учня діяти, а система знань, умінь та навичок. Тому можна коротко визначити, що компетентнісна освіта – це особистісно-діяльнісна. Типовий результат навчання: «знаю що...», змінюється у напрямі «знаю як...» [20].

Компетентнісний підхід передбачає побудову чіткої системи оволодіння досвідом здійснення освітньої діяльності, включаючи:

- ключові компетентності, що які виникають протягом усього навчання. Вони розкриваються через систему основних понять шкільної освіти, які дають можливість особистості успішно реалізовуватися в різних сферах життя, застосовуючи здобуті знання, навички, досвід і поведінкові реакції;
- компетентність як інтегрована особливість якості особистості, що перетворює людину на експерта в певній сфері на основі наявних знань та навичок;
- компетенції, які набуваються протягом опрацювання змісту окремої сфери під час її вивчення в школі, Вони є частиною об'єктивних категорій, загальноприйнятих рівнів знань, навичок і ставлень у конкретній сфері діяльності людини як абстрактного носія (наприклад, освітні стандарти для вивчення шкільних предметів);
- предметні компетенції, визначені як здатність учня ефективно використовувати знання і способи дій із певного предмета на уроці або у життєвій ситуації [49, с. 163].

Глумачний словник пропонує дуже схожі інтерпретації цих понять: компетенція – хороше розуміння чогось; коло повноважень певної організації, установи чи особи; загальні навички, засновані на знаннях, досвіді, цінностях та здібностях, які набуті через навчання; компетентний – який має достатньо знань у певній галузі, добре обізнаний, тямущий; спирається на знання, кваліфікований; у нього є деякі повноваження, повноправний, повновладний; компетентність: як здатність ефективно задовольняти індивідуальні та соціальні потреби, діяти та виконувати завдання; бути компетентним – вміти мобілізувати знання та досвід у даній ситуації; ключові компетентності – це найважливіші індивідуальні риси, які людина повинна мати, щоб впоратися з сучасними та майбутніми вимогами у її повсякденному житті [7, с.1018].

У своїй статті В. Сущенко та Л. Дубровська пояснили, що термін «компетентність» у перекладі з латинської означає відповідність, це готовність

діяти в ситуаціях невизначеності. Відповідно, «компетенція» – це готовність людини мобілізувати знання, навички та зовнішні ресурси для ефективних дій у певній життєвій ситуації. Таким чином, компетентнісний підхід, не заперечує важливості знань, а акцентує увагу на готовності застосовувати набуті знання [38, с.153].

Дослідник М. Головань також вважає, що існують певні відмінності між термінами «компетентність» і «компетенція», але обидва є фундаментальними поняттями компетентнісного підходу. Дослідник вважає, що перше поняття є вужчим і стосується кола тем, у яких людина добре розбирається (або має авторитет). Компетентність, з іншого боку, є інтегративним розвитком особистості (особистісної риси), що виникає в результаті набуття компетенцій. Компетентність проявляється в успішному впровадженні даної компетенції в діяльність [9, с. 225].

У своїй статті О. Савченко наводить приклади найпоширеніших визначень:

Компетентність – це інтегрована здатність людини, яка виникла під час навчання. Вона включає знання, досвід, цінності та ставлення, які можна здійснити на практиці. Компетентність не зводиться тільки до фактичних знань. Компетенції розуміють як ряд питань, про які людина повинна знати або певну сферу діяльності, в якій людина повинна бути компетентна [35, с. 6].

Вважається, що ідея компетентісної освіти виникла в 60-х рр. ХХ ст. у США. У 70-х та 80-х рр. сутність цих понять активно обговорювалась у європейських країнах.

Американський вчений П. Хейджер зазначив, що на його думку, у розумінні поняття компетентність можна виокремити три етапи:

- I етап (1960–1970 рр.) – компетентність в освіті розуміють як просту демонстрацію діяльності;
- II етап - перехідний (1970–1990 рр.) компетентність практикується як навички загального характеру, які визначають особливість майбутньої діяльності або виконання окремих дій;

- III етап - з 1990-х рр. починають застосовуватися компетентності, що вимагають не лише виконання певних завдань, але й наявності у людини специфічних інтелектуальних, моральних та соціальних якостей. [50, с. 444].

Тривалі наукові дискусії дозволили розрізнити чотири основні особливості поняття компетентності. А саме: компетентності завжди використовуються в конкретному контексті (наприклад, у певній навчальній ситуації); компетентність – це завжди результат, вона не описує чи розповідає про процес, протягом якого особистість набула цю компетентність, вона визначає, що особистість може зробити (наприклад, учень не показує, що саме він уміє, а розповідає: «я читав, я писав...»); для вимірювання здатності людини використовувати компетентність необхідні чітко визначені та затверджені стандарти; компетентність – це міра того, що людина може зробити в конкретний час [18, с. 25].

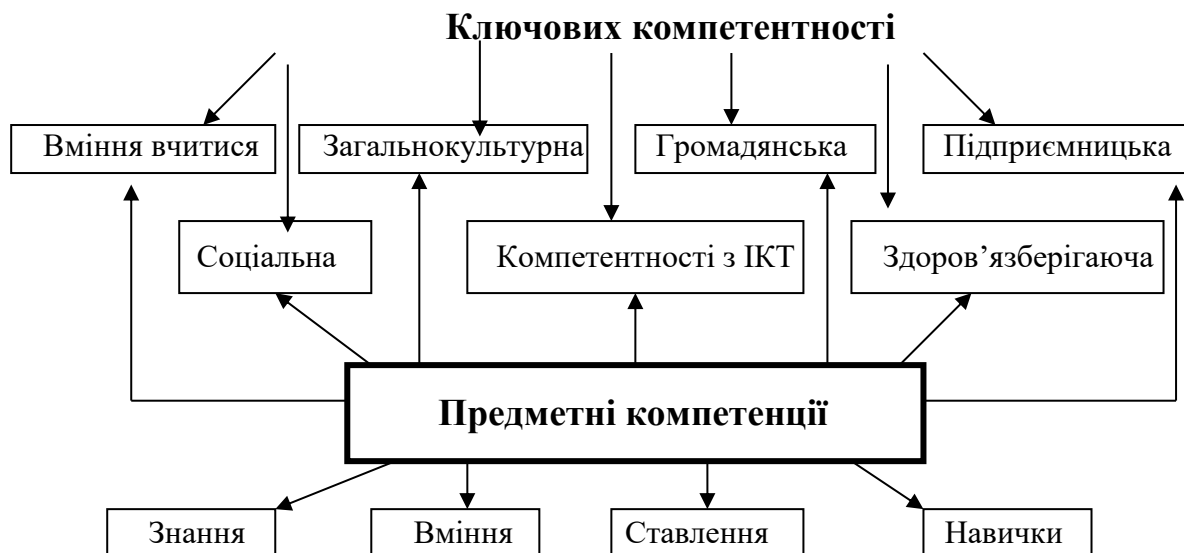
За словами Н. Бібік, «Компетенція – рівень реалізації предметної компетентності. Компетенції охоплюють не лише когнітивні і операційно-технологічні складові, але й мотиваційні, поведінкові, що ґрунтуються на ціннісних орієнтаціях. У комплексі компетенцій закладено додаткову можливість подати освітні результати системно, що створює передумови для чітких вимірників навчальних досягнень учнів» [1, с. 48].

У деяких дослідженнях терміни «компетенція» і «компетентність» взаємозамінні та використовуються як синоніми (Дж. Равен), в інших (Р. Уайт, Е. Шорт) – чітко поділені. У рамках ідентифікації цих понять автори підкреслюють власну практичну орієнтацію компетенцій та визначають їх як сферу відносин між знаннями та дією в людській практиці.

За словами В. Луговий у вітчизняній педагогічній лексиці вживаються синоніми, але не однакові визначення (компетентність (компетентності) і компетенція (компетенції), які використовуються в однині і множині та в різних значеннях, призначивши перше для особистісних рис, а друге – для повноважень особи [19, с. 32].

Результатом набуття компетенцій є компетентність, яка передбачає індивідуальні особливості, ставлення до предмета діяльності. Учень отримує компетентності не тільки протягом освіти, але й завдяки неформальній освіті через вплив навколишнього середовища. Це набута характеристика людини, яка передбачає перенесення акценту з накопичення нормативно визначених знань, умінь та навичок на формування і розвиток у дітей здатності практично діяти та застосовувати досвід успішної діяльності в конкретній сфері [14, с. 63].

Педагоги України визначили перелік ключових компетентностей, які людина повинна овоїти у своєму житті, див. рис. 1.1:

Рис. 1.1 Перелік ключових компетентностей, визначених українськими педагогами

З цієї причини ми можемо сказати, що термін «компетенція» є вужчим. Він корелює з конкретними видами діяльності та використовується для визначення низки навичок, знань та умінь, які необхідні для ефективного виконання дій. А компетентність формується з окремих компетенцій.

Що ж стосується предметної компетенції, то педагогиня Г. Потапова у своєму дослідженні зазначила, що предметна компетенція – це здатність учня застосовувати сукупність знань, умінь і навичок з певної галузі знань відповідно

до життєвої ситуації. На відміну від традиційного завдання здобуття знань, тут йдеться про вміння діяти на основі набутих знань і умінь.

У своїй статті Н. Яворська пояснила, що предметні є змістом окремого предмета та набуваються в конкретному році або ступені навчання. Створення важливих компетенцій реалізується в освітніх галузях та предметах. У той же час, кожен предмет забезпечує здійснення тих елементів змісту ключових компетенцій, для яких формування має необхідні умови [34].

За словами Р. Половинки, предметна компетенція є освоєним учнями під час навчання досвідом окремої для певного предмета діяльності, що пов'язана з набуттям нового знання, його перетворенням та застосуванням. Предметні компетенції формуються за допомогою засобів конкретного предмета, а їх зміст та структура чітко відповідають окремим елементам навчальної програми. Для молодших школярів ці компетенції визначаються відповідно до вимог до навчальних досягнень, зазначених у програмах кожного окремого предмета. Таким чином, предметна компетенція – це комплекс знань, навичок та особливостей у певному предметі, що дозволяє учню виконувати конкретні дії самостійно, якщо виникає навчальна проблема (задача, ситуація). Учень має уявлення, він знає, показує ставлення, оцінює [32].

За словами дослідників Г. Потапової, предметні компетенції складають основу для розвитку реальних (головних) навичок. Слід зазначити, що предметні компетенції тісно пов'язані з важливими компетенціями, які є загальні та необхідні для успішної життєдіяльності в сучасному суспільстві. Тому всі педагогічні навички, тобто компетентності, можна розділити на дві групи:

- загальні знання, отримані учнями під час вивчення всіх шкільних предметів, застосовні до вивчення всіх предметів і до всіх видів діяльності, включаючи повсякденне життя;
- спеціальні (вузькі) – вироблені під час вивчення окремої навчальної дисципліни і використовуються лише в цьому предметі, а в окремих випадках і в інших навчальних предметах [34].

Характеристикою компетенції є її надпредметний конкретний предметний характер, з яким можна визначити пріоритетні сфери формування – освітні галузі, навчальні предмети, змістові лінії [28, с. 46].

У своїй статті Г. Потапова зазначила, що до предметних компетенцій молодших школярів належать:

- вільне знання рідної мови, тобто здатність висловлювати свої думки усно та письмово;
- вміння спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- розпізнавання простих математичних співвідношень в навколишньому світі, моделювання процесів і ситуацій за допомогою математичних співвідношень і вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань і навичок у житті;
- компетентності в галузі природничих наук;
- інноваційність (відкритість до нових ідей);
- екологічна компетенція – дотримання правил природоохоронної поведінки тощо;
- інформаційні та комунікаційні навички представлені опанування цифрової грамотності;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетенції;
- культурні компетенції (наближення до багатого світу культури, творчості) [34].

У своєму дослідженні дослідниця О. Онопрієнко заявила, що структура предметної компетенції включає ряд смислових напрямків стосовно низки об'єктів реальності, необхідних для особистісно та соціально важливої продуктивної діяльності учня [28, с. 47]. Крім того, на думку дослідниці, у процесі вивчення учнями змісту навчального предмета, тобто вони розглядаються як соціально закріплений результат навчання, який у Державному стандарті початкової загальної освіти (в частинах «Зміст освіти» і «Державні вимоги до навчальних досягнень учнів») [11], а також чітко

визначений у навчальних програмах (у графах таблиць «Зміст навчального матеріалу» і «Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів») [28, с. 47].

На думку Н. Бібік, структура предметної компетенції така: об'єкти реальності, соціально важливі знання, навички, вміння та способи діяльності щодо об'єкта; особиста важливість компетенції для учня [2, с. 18].

Проаналізувавши роботу Н. Бібік та М. Вашуленко [2], ми змогли визначити основні предметні компетенції, які повинні освоїти учні початкових класів (див. табл. 1.1):

Таблиця 1.1

Основні предметні компетенції початкової школи

<i>Предметна компетенція</i>	<i>Характеристика</i>
Мовно-літературна	<p>уміння читати та розуміти тексти різних жанрів;</p> <p>уміння висловлювати власні думки усно та письмово;</p> <p>володіння нормами літературної мови;</p> <p>розвиток творчих здібностей.</p>

Продовження таблиці 1.1

Математична	<p>володіння основними математичними поняттями та діями;</p> <p>уміння розв'язувати прості математичні задачі;</p> <p>розвиток логічного мислення;</p> <p>уміння використовувати математичні знання в повсякденному житті.</p>
Природнича	<p>розуміння основних явищ природи;</p> <p>уміння проводити прості спостереження та досліди;</p> <p>розвиток екологічної свідомості;</p> <p>уміння використовувати природничі знання в повсякденному житті.</p>
Інформаційно-комунікаційна	<p>володіння базовими навичками роботи з комп'ютером;</p> <p>уміння шукати та використовувати інформацію з різних джерел;</p> <p>розвиток навичок спілкування за допомогою інформаційно-комунікаційних</p>

	технологій; уміння критично оцінювати інформацію.
--	---

Продовження таблиці 1.1.

Мистецька	<p>уміння висловлювати власні почуття та емоції через мистецтво;</p> <p>розуміння основних видів мистецтва;</p> <p>розвиток творчих здібностей;</p> <p>уміння аналізувати твори мистецтва.</p>
Фізкультурна	<p>розвиток фізичних якостей;</p> <p>володіння базовими навичками різних видів спорту;</p> <p>розвиток здорового способу життя;</p> <p>уміння працювати в команді.</p>
Технологічна	<p>володіння простими технічними навичками;</p> <p>уміння працювати з різними матеріалами та інструментами;</p> <p>розвиток творчих здібностей;</p> <p>уміння використовувати технологічні знання в повсякденному житті.</p>

Закінчення таблиці 1.1

Громадянська та історична	формування національної свідомості; розуміння основних історичних подій; формування громадянської позиції; уміння аналізувати суспільні явища.
---------------------------	---

Відтак, предметні компетенції для учня початкових класів мають велике значення, так як вони: допомагають успішно опанувати навчальні матеріали; розвивають логічне мислення, творчість, комунікативні навички; складають основу для подальшого навчання та саморозвитку та допомагають адаптуватися до життя в суспільстві.

У сучасному навчальному середовищі, в якому традиційні методи навчання вже не повністю відповідають вимогам часу, стає особливо важливим формування предметних компетенцій для молодших учнів. Це важливий аспект реформи «Нової української школи», яка має на меті перейти зі школи знань до школи компетентностей. Адже компетентнісний підхід до шкільної освіти керує навчальним процесом, щоб створити та розвивати важливі компетенції студента в учня на основі предметних компетенцій.

Предметна компетенція – це ряд знань, навичок та характеристик у межах предмета, що дозволяє індивіду виконувати певні дії за допомогою власного ставлення. У початковій школі предметні компетенції є основою для подальшого навчання учня та його адаптації до життя.

1.2. Тестові технології як засіб формування предметних компетенцій молодших школярів

На сьогодні сучасна освіта передбачає широке застосування інноваційних технологій та компетентнісного підходу в освітній сфері, де одним із інструментів їх реалізації є тестові технології.

Відповідно до «Українського педагогічного словника», концепція «тесту» визначається як система прийомів для випробування та оцінки індивідуальних психічних рис та властивостей/якостей людини. Завдання стандартної форми, виконання якого повинно показати існування деяких знань, навичок, вмінь чи інших психологічних особливостей – інтересів, емоційних реакцій тощо. Вирішальною особливістю тестового завдання є наявність стандартної системи оцінювання, використання під час оцінювання спеціально розроблених кількісних стандартів, якими є середні показники виконання відповідного тестового завдання. Тестові оцінки відносні [9, с. 329].

У педагогіці тест – це конкретна стандартизована форма контролю знань та навичок. Потім цей термін почали використовувати в іноземній методиці для опису кожного контрольного завдання як синонім концепції «контрольна робота», «опитування», «залік», «екзамен». Цей тип контролю засвоєння учнями предметних знань та навичок має давню традицію, починаючи з Античності (VIII ст. до н. е), а сьогодні це є найпоширенішою формою оцінювання, що надає їй зростаючого значення в процесі навчання, зокрема в початковій школі [40, с. 5].

Автори підручника «Тестові технології оцінювання» пропонують визначати тест як «систему тестових завдань, упорядковану за певною логікою (стратегією) їх подання, яка забезпечує інформативність оцінювання рівня і якості освітніх результатів, здобутих учнями в навчальному процесі» [21, с. 7].

Еволюція змісту терміна «тест» як концепції педагогіки, психології та лінгводидактиці детально описана в дисертації В. Шкавра, який дослідив історію розробки тестів, розглянув основні тенденції в розробці методики

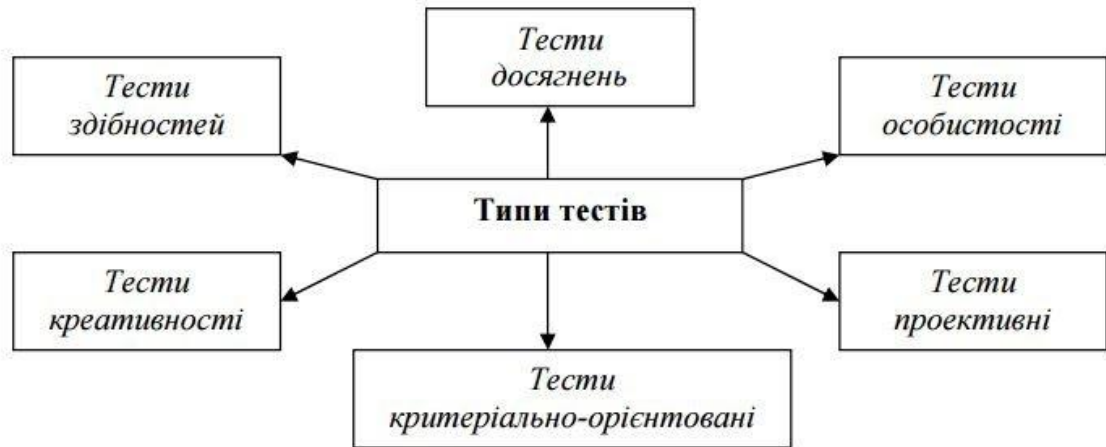
тестового контролю та проаналізував зміст навчально-методичного забезпечення для тестового контролю учасників навчального процесу.

На думку дослідника, визначення «тестування», яке наведено в роботі К. Інгекампа – «Педагогічна діагностика», є традиційним у педагогіці. Бо К. Інгекамп вважав, що тестування – це метод педагогічної діагностики, який передбачає, що вибір поведінки, що відображає передумови чи результати навчального процесу, має відповідати принципам зіставлення, об'єктивності, надійності та валідності вимірів. Крім того, він повинен бути оброблений і проаналізований, а також придатний для використання в педагогічній практиці [45, с. 45]. Термін «тести» був введений у 1899 р. американським психологом Дж. Кеттелом [42, с. 14].

В. Шкавро, який аналізував різні дослідження, також виділив наступні розподільні характеристики тестових завдань:

- цільові (функціональні) та сенсові, що передбачають мету використання, типи, об'єкти, співвідношення зі стандартами або критеріями;
- формалізовані з огляду на структуру і спосіб оформлення відповіді; характеру вибіркової відповіді; однорідності завдань; методу презентування; Застосуванням засобів оперативного машинного зв'язку, адаптованих до умов вивчення мовознавчих дисциплін у закладах вищої освіти [45, с. 179].

У підручнику О. Ляшенка та Ю. Жука вказано, що тести мають різні типи (див. рис. 1.2): тести досягнень, тести здібностей, тести особистості, тести креативності, тести проєктивні та тести критеріально-орієнтовані [40, с. 21].

Рис. 1.2. Типи тестів

Тому тестові технології в педагогіці – це система спеціально вибраних завдань відповідного змісту, з якими можна оцінити знання учня. Тому ця форма оцінювання активно використовується в національних та міжнародних навчальних закладах, і не лише в галузі освіти [41, с. 112].

У педагогіці тестування виконує три головні взаємопов'язані функції: діагностичну, навчальну та виховну.

Діагностична визначає рівень знань, навичок та умінь учасника навчального процесу. Це головна функція тестування. Об'єктивність, широта та швидкість діагностики тестування перевищують усі інші форми педагогічного контролю.

Навчальна функція полягає у мотивації учасника навчального процесу для покращення засвоєння навчального матеріалу.

Виховна функція проявляється в періодичності та неминучості тестового контролю. Це дисциплінує, організовує та спрямовує діяльність учасників навчального процесу, допомагає визначити та усунути прогалини в знаннях, формує бажання розвивати свої навички [45, с. 46; 50, с. 445].

Відповідно, сучасні дослідження показали, що використання тестових технологій під час навчання молодших школярів дає змогу педагогу оцінити рівень знань учнів з кожного предмета та виявити, які знання та вміння потребують додаткової уваги.

Завдяки тестовим технологіям можна визначити індивідуальні особливості кожного учня та побудувати для нього індивідуальну освітню траєкторію. При цьому слід зауважити, що на сьогоднішній день, оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно, з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій (цифрових) та комп'ютерних технологій [10, с. 73].

Практичне значення комп'ютерних тестів – це перспективний напрямок сучасного освітнього процесу. У той же час слід зазначити, що комп'ютерні тести не можуть (і не повинні) перебирати на себе всі функції контролю стосовно освітніх результатів учня, але повинні бути одним із елементів діагностики знань. Ключем до широкого введення цього типу контролю має бути наукове обґрунтування, потужна психолого-педагогічна та матеріально-технічна база [49, с. 160].

Порівняно з класичними формами контролю, комп'ютерні тести мають кілька переваг [36, с. 75]:

- швидке отримання результатів та зменшення навантаження на педагога щодо обробки результатів тестування;
- індивідуалізація процесу навчання (самостійність);
- певний психологічний комфорт учнів під час тесту;
- ефективність;
- підвищення об'єктивності оцінки знань і, таким чином, позитивний стимулюючий вплив на когнітивну діяльність учня;
- конфіденційність в анонімних тестах;
- тестування на комп'ютері цікавіше, ніж звичайні форми опитування, що створює позитивну мотивацію серед учнів.
- усунення негативного впливу на результати тестування таких факторів як настрій, рівень кваліфікації та інші особливості окремого вчителя;
- можливість використання технічних засобів;
- універсальність, охоплення всіх етапів навчального процесу;
- контроль великої кількості матеріалу;

- скорочення затрати часу порівняно зі звичайним опитуванням.

При реалізації комп'ютерних тестів слід враховувати не лише переваги, але й ризики, які їх супроводжують. До останніх варто віднести наступні: немає прямого контакту з учнем під час тестів, що збільшує ймовірність впливу випадкових факторів на результат оцінювання тощо [5].

Використання різних конструкторів тестів вимагає певних комп'ютерних знань від вчителя та час на його складання. Тому, дослідження Л. Громико, О. Сопіна, Р. Сіренко показало, що найпопулярнішими платформами для проведення тестової оцінки ключових і предметних компетенцій здобувачів освіти є:

- Moodle – система електронного навчання. Платформа Moodle була одним із варіантів, через які можна було проводити тести, адже вона пропонує широкий спектр тестових вправ. Перевагою даної платформи є широкий вибір вправ і доступ до них як для педагогів, так і для учнів;

- Online Test Pad – це безкоштовний та багатофункціональний сервіс для проведення тестів, який надає велику кількість різноманітних налаштувань і має зручний інструмент статистики;

- ClassTime — онлайн-сервіс для проведення опитувань і різноманітних тестів. Він дозволяє створювати власні тестові завдання та використовувати бібліотеку готових тестів;

- Kahoot – це інтерактивна освітня платформа, яка дозволяє проводити тестування для оцінки рівня знань. Вона також передбачає використання вікторин, опитування, дозволяє подавати новий матеріал з будь-якої дисципліни в ігровій формі. При цьому вона розрахований на різні вікові категорії користувачів – від молодшого шкільного віку до дорослих;

- Quizizz – це сторінка, яка містить велику кількість готових завдань із широкого кола дисциплін і галузей, але педагог може створювати нові оригінальні завдання у формі тестів та публікувати їх у своєму профілі. Це дозволяє класу виконувати завдання в режимі реального часу, а педагогу –

відстежувати результати кожного учня та генерувати звітні дані для гри, у яку грають [10, с. 74].

Сьогодні перевагами тестових технологій залишаються:

- висока технологічність, яка забезпечує розробку, проведення та обчислення результатів за допомогою комп'ютерного обладнання; за відсутності технічних засобів простий розрахунок правильних відповідей забезпечується трафаретами (ключами) та іншими пристосуваннями, які заощаджують час вчителя;
- об'єктивність оцінки, яка остерігає від упередженого ставлення та забезпечує однакові умови для учасників навчального процесу під час тесту;
- легкість проведення тестування та обробки результатів;
- використання кількісних показників для визначення рівня засвоєння матеріалу;
- чіткість та ясність умов тестових задач, що забезпечує рівність у сприйнятті їх змісту;
- синхронна перевірка знань усіх учнів класу.

До недоліків сучасних тестових технологій належать: результати не вказують на причинний зв'язок, а основну тенденцію; виявляють результат, а не хід його отримання; недостатньо відображає емоційно-вольову сферу особистості та інтересу до предмета; вимагає великої кількості часу для розробки ефективного стандартизованого тесту.

Таким чином, тестування є одним із альтернативних методів контролю знань, підтриманий на державному рівні і може бути корисним кваліфікованому педагогу за умови свідомого підходу до тестування за допомогою використання стандартизованих методик, дотримання основних позицій процедури проведення, обробки та аналізу отриманих результатів [23, с. 59].

Початкова школа використовує тестові завдання з різним рівнем складності з точки зору змісту, а також різних типів (закритий тип, з вибором правильної відповіді з декількох запропонованих варіантів та з альтернативною

відповіддю; на встановлення відповідності, послідовності; відкритого типу, на доповнення та з вільним викладом відповіді).

Вимоги до розробки тестових завдань та укладання їх в комплексну роботу – тест, описані у багатьох публікаціях українських та іноземних фахівців. Назвемо найважливіші для початкової школи.

Тестові завдання закритого типу для вибору раціональної відповіді має бути щонайменше чотири відповіді. У цьому випадку невірні відповіді повинні бути правдоподібними та привабливими до вибору. При первинному тестуванні завдань розробники зосереджуються на неправильних відповідях, що вибирають учні з низьким рівнем навчальних досягнень. Якщо одного з них не буде обрано жодного разу, його слід вдосконалити, зробити більш ймовірним, адже точність вимірювання знизиться. Велика кількість дистракторів зменшує ймовірність вгадування відповіді. Завдання закритого типу також включають завдання з вибором альтернативної відповіді. Вони пропонують одну альтернативу, яка приймається учнем як правильна, або відхиляється [29, с. 26].

Тестові завдання на встановлення відповідності належать до категорії логічних пар. Вони перевіряють знання взаємозв'язків між визначеннями та фактами, між об'єктами та їх властивостями, законами та формулами тощо. У таких завданнях учні знаходять або прирівнюють частини, елементи, концепції, визначають відповідність між елементами двох множин (списків). Це означає, що завдання на встановлення відповідності включає вибір правильних, на думку учня, відповідей. Завдання складаються зі списку слів, фраз, що містять завдання та визначення – варіанти відповідей. Під час виконання учень для кожного слова чи фрази добирає відповідний варіант відповіді [29, с. 26].

За допомогою тестових завдань для визначення правильної послідовності можна перевірити знання певної послідовності операцій, дій та подій. Вони складаються з умови та списку відповідей. Виконуючи такі завдання, учень розміщує числа в порожні клітинки так, щоб показати яка подія була першою, другою тощо, або вибирає певну відповідь, яка позначена буквою, до порядкового номера. Завдання для встановлення правильної послідовності

рідко використовуються в тестах. Насправді цей тип завдання розглядається як якісна форма тестових завдань, яка має значні переваги – лаконічність, легкість перевірки. Вони підходять до кожного предмета, де присутня алгоритмічна діяльність чи часові події. Крім того, слід зазначити, що характерною для цього типу завдань є низька вірогідність вгадування правильної відповіді.

Тестові завдання відкритого типу – це завдання з короткими відповідями (наприклад, завдання з пропусками, доповненням, виписуванням фрагментів тексту, формулюванням запитань до твору тощо) та завдання з розгорнутими відповідями (наприклад, написання мікротвору). Виконання таких завдань вимагає самостійного формулювання учнем письмової відповіді без підтримки варіантів. Зокрема, написати мікротвір (5-7 речень); пояснити значення виразів, прислів'я; порівняти тексти (відповідно до теми, жанру); розв'язати задачу, виконати письмові обчислення виразів з багатоцифровими числами, скласти план розв'язування задачі [29, с. 27].

Застосування навчальних завдань, зокрема тестових, залежить від дидактичної мети на певному етапі навчання. У зв'язку вони можуть виконувати корекційні, формувальні та підсумкові функції. Доцільно використовувати тестові завдання на етапі відкриття нових знань та способів дій. З їх допомогою визначаються прогалини у знаннях матеріалу із пов'язаних тем, сприйняття учнями нових матеріалів, визначають дидактичні одиниці, які потребують виправлення тощо. Якщо велика кількість учнів не виконує таких завдань, тоді процес повторення та закріплення матеріалу вимагає більше часу, детальніших пояснень або вивчення матеріалу за допомогою простіших завдань [29, с. 27].

Формувальні тестові завдання в основному є педагогічними та діагностичними, а не перевірними. Вони і завдання, які призначені для поточного контролю, є різними. Складність таких завдань відповідає рівням засвоєння «впізнання» та «розуміння».

Функція корекції тестових завдань полягає в тому, щоб виявити труднощі з навчанням та знайти їх причини. У більшості випадків такі завдання

використовуються на етапі застосування учнями знань та навичок різного рівня узагальнення, які вони засвоїли. Вони підходять для проведення поточного контролю, що має формувальний характер. На даному моменті учням пропонується завдання з різними рівнями складності: завдання, які передбачають виконання дій за прикладом і в схожій ситуації (рівень засвоєння «застосування»); завдання, в яких набуті знання та навички повинні бути перенесені на вирішення нових задач та проблем, тобто творчих (рівень «обґрунтування») [29, с. 27].

Отже, аналіз науково-методологічної літератури про педагогіку показав, що тестові технології є ефективним способом створення предметних компетенцій у молодших учнів, так як вчитель може уникнути суб'єктивної оцінки та врахувати індивідуальні та вікові характеристики розвитку дітей. Крім того, дослідження науковців (О. Ляшенка, Ю. Жука, В. Шкавра) показали, що тест забезпечує більш точну картину знань школяра, особливо якщо вони використовують цікаві та різні типи тестових завдань, такі як завдання з вибором відповідей, на встановлення відповідності, послідовності та відкриті завдання, вчитель може ретельно оцінити знання та вміння учнів, а також заощаджує час педагога.

На нашу думку, тестові технології повинні регулярно використовуватися для розвитку предметних компетенцій у молодших учнів, оскільки це дозволяє ефективно моніторити успішність учнів та коригувати освітній процес. У той же час, ми вважаємо, що використання сучасних тестових технологій, таких як комп'ютерні тести або тести на онлайн-платформах, означає, роблять процес оцінки для молодших учнів більш ефективним, зручнішим та цікавим, що, безсумнівно, збільшує їх мотивацію до навчання.

1.3. Досвід учителів щодо формування предметних компетенцій засобами тестових технологій

Як ми вже знаємо, за останнє десятиріччя найпоширенішим методом, не лише для контролю за навчальними досягненнями учнів, але й оцінки рис особистості людини, є тестування. Воно містить використання нормалізованих питань та завдань з відповідною шкалою оцінок. З цієї причини тестові технології популярні вже з першої ланки освіти [48, с. 35].

Таким чином, важливим етапом навчального процесу в початковій школі є сформованості компетентностей учнів. Ефективність усіх навчальних робіт залежить від того, як він організований. Перед учителем постає завдання, як описати рівень розвитку учня через зміну структури початкової школи та впровадження адаптаційно-ігрового етапу, коли оцінки не виставляються. Школярі можуть проходити комп'ютерний контроль, який підсумовує педагог термінами такого типу: «Прекрасно!», «Добре», «Тобі ще треба попрацювати». На другому етапі – основному – результати комп'ютерного тестування вже виражені оцінками.

У початковій школі в учнів треба розвивати навички культури тестування, зробити цей процес звичним, який не викликає страху, а лише стимулює дітей до самовдосконалення. Однак слід зазначити, що тест має бути розроблений тільки в тому разі, якщо він дозволяє більш точно зафіксувати рівень навчальних досягнень, ніж це можливо за допомогою інших методів [47, с. 125]. У навчально-методичному посібнику «Освітні технології у початковій школі» йдеться про те що для ефективного формування предметних компетенцій в учнів початкових класів, за допомогою тестових технологій, вчителі повинні розуміти: кожне тестове завдання повинно відповідати чітко визначеній формі, змісту та рівню складності. Зрештою, лише якісні завдання пропонують високий рівень обґрунтованості (тест дійсно вимірює те, для чого його призначено, та якісно) та надійність (точність вимірювання явища, що досліджується) [47, с. 32].

Педагогиня Г. Бондар у своїй статті, яка розташована на освітньому онлайн-порталі, виявила, що завдяки наявності Інтернет-зв'язку та розвитку сучасних технологій для навчання школярів відкриваються унікальні

можливості. Вчитель має можливість покращити систему контролю та використовувати елементи гейміфікації, зокрема переходячи до онлайн-формату тестування

За словами Г. Бондар, тести, які проводяться в онлайн-форматі, дають змогу перевірити великий обсяг вивченого матеріалу за короткий час, швидко діагностувати опанування школярами з основним ступенем підготовки з окремих тем та матеріалу загалом. Наявність завдань у тестах, що поєднують теоретичний матеріал та різні задачі, забезпечує можливість перевірити не лише вміння учнів у техніці обчислень, але й їх здатність думати, що насправді є головною метою навчання в школі.

Педагогиня також зазначила, що, на її думку, головними задачами тестування онлайн є контроль знань, оцінка та самооцінка школярів, одночасне навчання та пошук інформації, фіксація набутих знань та швидке розуміння (набуття навичок), власне що і є формуванням предметних компетенцій [3].

Г. Бондар обрала простіші та цікавіші платформи для початкової школи, а саме «Всеосвіта» та «На урок», які зараз найчастіше використовуються під час дистанційних уроків, оскільки вони пропонують алгоритми створення для вчителів та онлайн-тестів для учнів (проходження яких є простим). Це означає, що вчитель може створити власні тести або використовувати готові тести, може працювати з усім класом або з окремими учнями. Тести фактично можна виконувати на будь-якому пристрої, і результати тестів миттєво доступні, що дає змогу вчителю зрозуміти, які труднощі мають учні та провести роботу над помилками. І учні можуть миттєво дізнатися, скільки балів вони отримали, що також є великим стимулом для подальших успіхів [3].

Г. Бондар описала свій досвід і зазначила, що вона намагалася використовувати Google Forms під час роботи з учнями. Щоб використовувати його, потрібно відкрити обліковий запис у Gmail, також можна залучити батьків. Тоді учні батьків та вчитель отримували відповіді учнів на електронну пошту. Таким чином, вчитель та батьки змогли разом проаналізувати відповіді та вчасно допомогти дітям [3].

Досвід використання тестових технологій для формування був описаний О. Волошин, яка у своїй статті вказала, що під час роботи з учнями початкової школи на уроках англійської мови можна використовувати вибіркові (альтернативні, багаторазові, перехресні) тести або тести з вільно конструйованою відповіддю. Це можуть бути тести:

- альтернативного вибору – з двох запропонованих відповідей обрати ту, де висловлюється прохання, згода (незгода), відповідь на запитання тощо;

- множинного вибору – вибрати із кількох запропонованих реплік-реакцій ту, яка підходить до репліки стимулу тощо;

- перехресного вибору – вибрати, кому можуть належати окремі висловлювання тощо;

- з вільно побудованою відповіддю (учні формулюють думку самостійно та висловлюють її вголос) – відбір зі списку різних предметів 6 речей, які слід взяти в конкретній ситуації (на борт літака, для праці на городі, на відпочинок влітку тощо).

Кожен із запропонованих тестів включає до 6 (у 1-3-му класах) або 12 (у 4-му класі) завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали, якщо завдань 6, та в 1 бал із кількістю завдань – 12. За кожне хибне завдання 2 бали знімається, якщо завдань 6 і 1, коли завдань 12 [7, с. 112]

Л. Бродецька вказала, що для створення та розвитку предметних компетенцій молодших учнів вона активно використовує тестові комп'ютерні технології, які насправді є інноваційними технологіями навчання.

На її думку, комп'ютерні тести роблять навчальний процес більш інтерактивним та цікавим, що збільшує участь учнів, також вони дозволяють їм адаптувати складність завдань до індивідуальних потреб кожного школяра [4].

Варто зазначити, що сьогодні вчителі активно застосовують програми для створення комп'ютерних тестів: MyTest, TestYourSelf, MiniTestSL, Опіон, Конструктор тестів, MyTest Pro, Test-W і Test-W2, які легко встановити на комп'ютер і є досить функціональними.

Наприклад, комп'ютерна оболонка MyTest розроблена для мережевого моніторингу знань учнів, збору й обробки результатів тестів. У даній оболонці можна застосовувати 8 видів питань: одиночний вибір; множинний вибір; установлення порядку слідування; встановлення відповідності; визначення істинності або хибності твердження; ручне введення числа; ручне введення тексту; вибір місця на зображенні. У MyTest Pro – 10 видів питань. Можна також імпортувати питання з інших тестів.

Оболонка MyTest пропонує можливість різних режимів тесту: навчального, штрафного чи вільного. Можна створити підказки та зауваження, пояснення, яке сприяє індивідуальному підходу до навчання [17].

Незважаючи на все це, варто додати, що на сьогодні командою «На Урок» спеціально для українських освітян був розроблений на основі штучного інтелекту – «Персональний помічник сучасного вчителя», який складається з низки інноваційних інструментів, заснованих на штучному інтелекті, що дає змогу покращити щоденну роботу педагогів.

Для контролю у форматі тестування, вчитель може використовувати інструмент із арсеналу Помічника сучасного вчителя – «Тестові завдання», де штучний інтелект створить тестові завдання з однією правильною відповіддю, ґрунтуючись на зазначене джерело контенту [31].

Однак, при цьому вчителю необхідно дотримуватись багатьох вимог: 1) адекватність інструкції формі і змісту завдання; 2) легкість, зрозумілість для читання та сприйняття; 3) логічна форма виразів у завданні; 4) невеликий проміжок часу для виконання; 5) наявність разом з правильними помилкових відповідей (дистракторів); 6) усі відповіді повинні бути короткими, приблизно однаковою довжиною; 7) у відповідях не рекомендується використовувати слова «усі», «ні одного», «ніколи», «завжди» і словосполучення «усі перераховані», «ні один із перерахованих», оскільки вони підштовхують учня до відгадування правильної відповіді; 8) варіанти правильної відповіді мають бути однаково привабливими для тих, хто тестується і не знає правильної відповіді; 9) основний текст та варіанти відповідей не мають бути ключем для

інших завдань 10) єдині правила оцінки відповідей; 11) відобразити всі тестові цілі [47, с. 33].

Однак необхідно пам'ятати, що, оцінюючи предметні компетенції в деяких дисциплінах, тестування недостатньо, варто використовувати альтернативні форми оцінки: письмові відповіді, критичне мислення, спільні завдання та групова робота, відкриті проєкти тощо.

Таким чином, аналіз досвіду педагогів з використання тестових технологій у початковій школі показав нам, що даний вид оцінювання є надзвичайно ефективним методом для створення предметних компетенцій учнів. А також, зі слів педагогів, тести дозволяють їм не тільки об'єктивно оцінювати та визначати прогалини у навчання, а й орієнтуватися на здібності учнів.

На думку більшості педагогів, саме онлайн-тести є найбільш комфортним та ефективним способом перевірити знання, для швидкої діагностики рівня засвоєння матеріалу учнями. Також ми з'ясували, що використовуючи інтерактивні платформи, такі як «Всеосвіта» та «На Урок», педагоги мають змогу розробити такі тести, які будуть не тільки цікавими, а й мотивуючими для учнів.

Ми також виявили, що використання штучного інтелекту в навчальному процесі спрощує роботу вчителя, оскільки допомога інструменту «Тестові завдання» від «На Урок» може розробити тести, що сприяють створенню предметних компетенцій учнів початкових класів.

Висновки з першого розділу

На основі реформи Нової української школи, сучасна початкова освіта зосереджена на реалізації компетентнісного підходу до навчання. Тому основним її завданням є не тільки надання освітніх знань, а й формування предметних компетенцій, як здатність учня ефективно використовувати знання

та способи дій з конкретного навчального предмета для розв'язання навчальних і життєвих завдань.

Тому, на сьогодні у педагогіці важливе місце посідають тестові технології, які являють собою систему стандартизованих завдань, спрямованих на формування таких предметних компетенцій як: мовно-літературна, математична, природнича, інформаційно-комунікаційна, мистецька, фізкультурна, технологічна, громадянська та історична.

На думку більшості педагогів та науковців, тести є чудовим інструментом діагностики та формування предметних компетенцій, особливо враховуючи трансформацію цифрової освіти.

Аналіз педагогічного досвіду використання тестових технологій, дозволив нам дійти висновку, що різноманітність тестових завдань та переваги комп'ютерного тестування роблять їх ефективними у галузі об'єктивної оцінки, індивідуалізації навчання та виявлення прогалин у знаннях учнів початкових класів. А також правильне методичне їх використання дозволяє урізноманітнити освітній процес та покращити мотивацію учнів до навчання, що тим самим активно сприяє формуванню у них предметних компетенцій.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА З ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.1. Сучасний стан використання тестових технологій в початковій школі та їх вплив на формування предметних компетенцій молодших школярів

З початку повномасштабної війни росії проти України кардинальних змін зазнала кожна сфера у нашій державі, в тому числі й освіта. Починаючи з 24 лютого 2022 року українська освіта зазнала багатьох трансформацій: школярі навчаються в перервах між повітряними тривогами та в бомбосховищах, вчителям на окупованих територіях погрожують і змушують навчати російською, а діти за кордоном навчаються, поєднуючи українські та іноземні програми.

Водночас освіта українських дітей продовжує тривати, незважаючи на повномасштабну війну та руйнування. Станом на сьогодні українська освіта будується на принципах відкритості та доступності знань. Це означає, що освітні ресурси та наукові дослідження є відкритими для всіх, адже, ще 10 років тому вчені досліджували, як комп'ютери впливають на навчання, і намагалися зрозуміти, чи краще використовувати відкриті чи закриті комп'ютерні системи в освіті. Сьогодні ж, з розвитком цифрових технологій, освіта зазнає значних змін. Це відкриває нові можливості для навчання, але також ставить перед нами нові виклики [22].

На сьогодні саме цифрові технології значно розширюють можливості для навчання, особливо коли ми говоримо про дистанційну або змішану форми освіти. Адже завдяки їм ми отримуємо доступ до величезної кількості інформації через бази знань, електронні підручники, онлайн-енциклопедії та інші джерела. У методиці викладання сучасного педагога

почали дедалі активніше використовуватись нові інструменти навчання, такі як комп'ютерні програми. Вони допомагають педагогам тренуватися, моделювати ситуації, перевіряти знання за допомогою тестів, а також занурюватися у віртуальну та доповнену реальність [16, с. 253].

Освітні сайти містять інформацію та матеріали, створені спеціально для навчання на різних рівнях освіти та для конкретних предметних областей, а також забезпечують інформаційне забезпечення освітньої системи.

Наприклад, на освітніх платформах розроблені спеціальні тестові середовища – це сайти або програми, які призначені для перевірки знань учнів з різних предметів. На теперішній час багато вчителів інтегрують тестові сайти в свої навчальні плани, що звільняє їх від необхідності самотійно перевіряти роботи. Тести часто складаються з питань з вибором відповідей, проте деякі вчителі пропонують учням писати відповіді самотійно. Ці тести мають свої особливості, адже програма може враховувати правильність лише за форматом відповіді, але вчитель має можливість втрутитися в процес перевірки та змінити оцінку [13, с. 372].

Слід зауважити, що сучасні сервіси для створення тестів відрізняються за способом формування запитань та відповідей, доступністю та зручністю. Наприклад, Google Forms дозволяють створювати текстові форми, Pro Profs – різні формати тестів, Class Marker – тести з різними типами відповідей, включаючи віртуальний клас. Новітні мобільні сервіси, такі як Plickers – для опитування учнів через смартфони та EasyTestMaker – для створення тестів з вибором істинних і хибних тверджень, також активно використовуються. Адже сучасна початкова освіта не може функціонувати ефективно без доступу до Інтернету та електронних ресурсів [30, с. 634].

Також сучасний педагог в інтернеті може знайти такі програми як онлайн-тренажери, які дозволяють навчатися учням самотійно або під їхнім керівництвом. Вони дають можливість відпрацьовувати практичні навички з різних предметів. Головною перевагою онлайн-тренажерів є швидка обробка матеріалів та економія часу, а також легкість оцінювання знань і навичок учнів,

з можливістю повернення до раніше пройдених тем. Склад онлайн-тренажерів може включати бази знань, тести, симуляції та ігри [39, с. 154].

Таким чином, сучасні інформаційні технології в освітньому процесі, які включають доступ до інтернету та електронних ресурсів, стали невід'ємною частиною початкової освіти. Вони значно підвищують ефективність освітнього процесу, завдяки комп'ютерним програмам створення та проведення тестування учнів стало набагато простішим для педагогів. Адже інтеграція тестових сайтів у навчальні плани звільняє вчителів від рутинної перевірки робіт, а для учнів таке навчання є більш цікавим та захоплюючим.

Однак, з метою визначення сучасного стану використання тестових технологій в початковій школі та їхнього впливу на формування предметних компетенції молодших школярів, ми провели емпіричне дослідження. Участь у дослідженні взяли учні початкових класів, в експериментальній групі було 22 учнів, і в контрольній групі було 22 учнів (див. дод. А).

Об'єктом експериментального дослідження стала робота педагога у процесі навчання та виховання учнів початкових класів з використанням тестових технологій з метою формування предметних компетенцій.

Предмет дослідження – вплив тестових технологій на формування предметних компетенцій молодших школярів.

Відповідно мета дослідження полягала у перевірці ефективності запропонованих нами методів використання тестових технологій для формування предметних компетенцій учнів.

Відповідно, для організації експериментального дослідження ми обрали наступні методи дослідження:

- аналіз документації;
- спостереження за поведінкою дітей під час навчальних занять і в позаурочний час;
- анкетування педагогів початкових класів;
- бесіда з учнями з метою отримання більш детальної інформації, для розробки та удосконалення експериментальної програми.

Зазначимо, що наше дослідження проходило у три основні етапи: констатувальний, формувальний та контрольний.

Констатувальний етап передбачав теоретичний аналіз проблеми, сформування цілі, мети та завдань експериментального дослідження, обрання методів дослідження та діагностику рівня мовних знань учнів.

Формувальний етап полягав у розробленні та впровадженні експериментальної програми, яка складається з методів, засобів та прийомів формування предметних компетенцій в учнів початкових класів.

Контрольний етап роботи передбачав повторну діагностику для перевірки ефективності запропонованої програми роботи. А також на даному етапі було здійснено порівняння результатів отриманих під час констатувального та контрольного етапу дослідження

Відтак, під час *констатувального етапу* ми попередньо поспілкувалися з педагогами, та безпосередньо з учнями.

Методика *констатувального етапу* дослідження включала три етап.

На першому етапі було підібрано діагностичні методики щодо виявлення рівнів сформованості компетенцій з мовно-літературної освітньої галузі в учнів, здійснено спостереження за дітьми під час занять та проведено бесіду на тему «День з рятувальниками» для учнів контрольної та експериментальної груп.

Другий етап передбачав анкетування педагогів початкових класів (див. дод. Б), з метою вивчення рівня уявлень педагогів про зміст досліджуваної категорії та усвідомлення необхідності їх використання під час навчання учнів, а також з метою з'ясування, які власне тестові технології вони використовують під час формування предметних компетенцій в учнів початкових класів. Також під час цього етапу, для того щоб зрозуміти, які емоції викликає у них навчання та чи подобається дітям проходити тестування, ми здійснили опитування учнів (див. дод. В.).

Після чого ми приступили до здійснення кількісної обробки та якісного аналізу отриманих результатів дослідження першого та другого етапів.

Анкетування педагогів було анонімним, після чого здійснений нами аналіз відповідей показав нам наступне (див. табл. 2.1):

Таблиця 2.1

Результати анкетування педагогів початкових класів

Питання	Респонденти					
	1	2	3	4	5	6
1. Ваш педагогічний стаж:	10-20 років	5-10 років	понад 20 років	5-10 років	до 5 років	10-20 років
2. Які предмети ви викладаєте? (можна обрати декілька варіантів)	Українська мова та читання, Математика	Українська мова та читання, Я досліджую світ	Природознавство, Я досліджую світ	Українська мова та читання, Математика	Математика, Природознавство	Українська мова та читання, Математика
3. Як часто ви використовуєте тестові технології у своїй роботі?	Кілька разів на тиждень	Рідко	Щодня	Кілька разів на тиждень	Раз на тиждень	Кілька разів на тиждень

Продовження таблиці 2.1

4. Які типи тестових завдань ви використовуєте? (можна обрати декілька варіантів)	Завдання з вибором однієї правильної відповіді, Завдання з короткою письмовою відповіддю	Завдання з вибором кількох правильних відповідей	Завдання з розгорнутою письмовою відповіддю, Завдання на встановлення відповідності	Завдання з вибором однієї правильної відповіді, Завдання на встановлення послідовності	Завдання з вибором однієї правильної відповіді, Завдання на встановлення послідовності	Завдання з вибором кількох правильних відповідей, Завдання на встановлення відповідності
5. Які цифрові інструменти та платформи ви використовуєте для створення та проведення тестів? (можна обрати декілька варіантів)	Google Forms, На Урок	Kahoot!, Google Forms та На Урок.	На Урок, Quizizz	Google Forms, Kahoot!	На Урок, Всеосвіта.	Kahoot!, Всеосвіта

Продовження таблиці 2.1

6. Як ви оцінюєте ефективність використання тестових технологій для формування предметних компетенцій?	Висока	Середня	Висока	Середня	Низька	Висока
7. Які переваги ви бачите у використанні тестових технологій? (можна обрати декілька варіантів)	Об'єктивність оцінювання, Мотивація учнів	Економія часу, Діагностика прогалин у знаннях	Об'єктивність оцінювання, Індивідуалізація навчання	Мотивація учнів, Діагностика прогалин у знаннях	Об'єктивність оцінювання, Мотивація учнів	Мотивація учнів, Індивідуалізація навчання

Закінчення таблиці 2.1

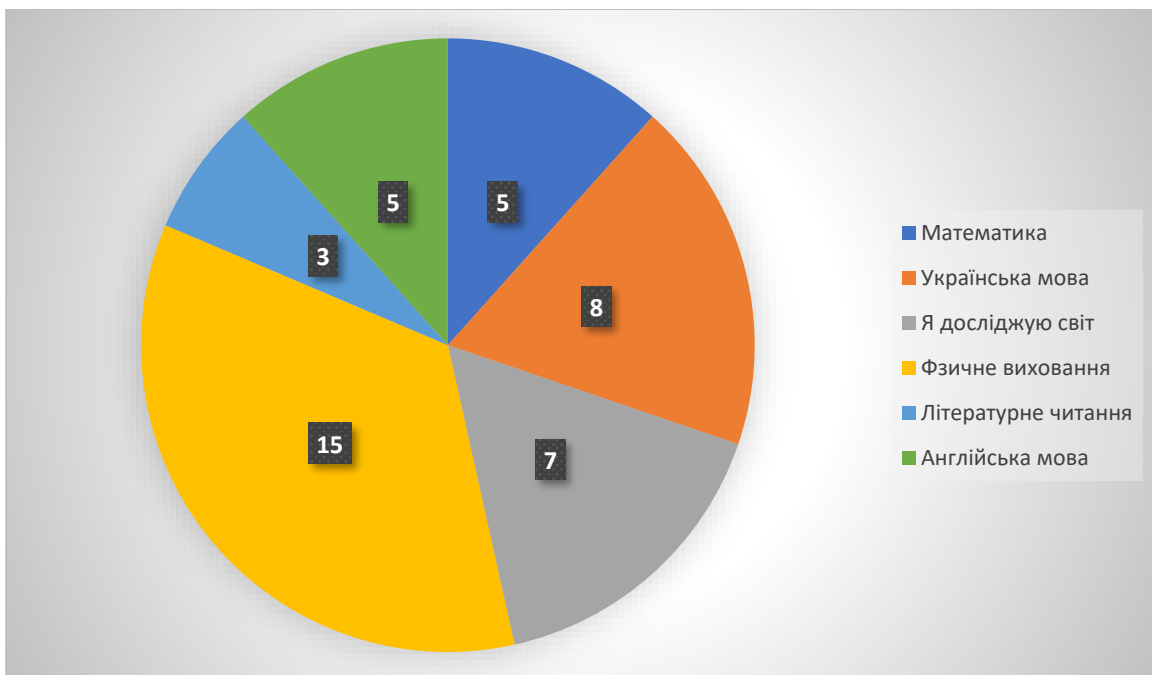
8. Які труднощі виникають у вас при використанні тестових технологій? (можна обрати декілька варіантів)	Недостатня технічна підтримка, Недостатній рівень цифрової грамотності учнів	Недостатня кількість якісних тестових завдань	Складність у створенні тестових завдань, Недостатня технічна підтримка	Недостатній рівень цифрової грамотності учнів	Недостатня кількість якісних тестових завдань	Недостатня технічна підтримка
9. Які ваші побажання щодо покращення використання тестових технологій у початковій школі?	Підвищення рівня цифрової грамотності учнів, Покращення технічної підтримки	Більше доступних платформ для тестування	Покращення матеріальної бази для тестування	Навчання учнів основам роботи з цифровими інструментами	Покращення технічного забезпечення, більше завдань для учнів	Розширення можливостей для створення тестів на платформах

Зрештою, як ми бачимо, згідно з результатами анкетування більшість педагогів мають значний педагогічний досвід, а саме: 33% педагогів мають досвід 10-20 років, 16% педагогів 5-10 років. Більшість респондентів відповіли, що кілька разів на тиждень або щодня вони використовують тестові технології,

де серед них великою популярністю користуються тести з вибором однієї правильної відповіді та встановлення відповідності. На практиці більшість педагогів використовують такі цифрові інструменти як На Урок, Всеосвіта та Kahoot.

Також на думку більшості педагогів ефективність використання тестів для формування компетенцій є висока (відповідь 3 респондентів). При цьому педагоги назвали основні переваги (об'єктивність оцінювання та мотивацію учнів) та недоліки тестування (недостатню технічну підтримку та складність у створенні завдань). Загалом, вчителі початкових класів оцінили використання тестових технологій як важливий засіб для навчання, але також зазначили, що для цього вони потребують покращення ресурсів.

Що ж стосується опитування дітей, то воно дало нам наступні результати: загалом в усіх дітей навчання викликає позитивні емоції (учням подобаються цікаві уроки та можливість щодня бачитись та спілкуватись з друзями). Відповівши на запитання № 2, більшість учнів обрали улюбленим предметом українську мову, фізичне виховання та Я досліджую світ (див. рис 2.1).

Рис. 2.1 Відповіді учнів на запитання №2

На запитання №4 81% учнів із 100 % відповіли, що їм подобається проходити тести, що для них це цікаво і швидко, а також ми з'ясували, що на думку більшості учнів (63 %) тести допомагають краще вчитися. Однак, на думку учнів необхідно дещо вдосконалити систему тестування, а саме додати більше малюнків та ігор (особливо на мультимедійній дошці).

Під час третього етапу дослідження було проведено урок з української мови на тему: «Слова, які називають числа» (див. дод. В). Наступного уроку ми здійснили перевірку засвоєних знань учнів під час самостійної роботи, на основі тестування, завдання до якого ми розробили за допомогою Персонального помічника сучасного педагога (див. дод. Г). Слід зауважити, що розроблений тест містив у собі завдання з вибором однієї та декількох правильних відповідей, а також завдання відкритого типу. Після виконання завдань учнями, ми здійснили перевірку відповідей учнів, та отримали наступні результати (див. табл. 2.2):

Таблиця 2.2

Результати виконання самостійної роботи учнів			
(констатувальний етап)			
<i>Рівень досягнень</i>	<i>Кількість</i>	<i>Кількість учнів</i>	<i>ЕГ</i>
<i>учня</i>	<i>виконаних</i>		
	<i>завдань</i>		
Високий	1-5	6	27 %
Достатній	1-4	8	36 %
Середній	1-3	5	23 %
Початковий	1-2	3	14 %

Однак, з метою покращення наявних показників, під час другого (*формуального*) етапу дослідження нами було розроблено та впроваджено експериментальну програму, яка націлена на формування предметних

компетенцій в учнів з мовно-літературної освітньої галузі за допомогою тестових та мультимедійних технологій.

Таким чином, на констатувальному етапі дослідження ми зафіксували початковий рівень сформованості мовно-літературних компетенцій учнів 2-А класу, а також з'ясували, що більшість педагогів активно застосовують тестові завдання в освітньому процесі, відзначаючи їхню об'єктивність, мотиваційний вплив на учнів та можливість діагностики прогалин у знаннях. При цьому, з метою покращення наявних результатів учнів, ми приступили до формувального етапу дослідження.

2.2. Експериментальна програма використання тестових технологій в початковій школі на уроках мовно-літературної освітньої галузі

Одним із головних завдань сучасної початкової освіти є формування в учнів умінь здобувати знання самостійно, застосовувати їх у практичній діяльності, працювати у колективі як частина команди та приймати обґрунтовані рішення. Реалізація цих завдань значною мірою залежить від зацікавленості дітей навчальним процесом, зокрема – уроками мовно-літературної освітньої галузі.

Тож, аналізуючи практичний досвід педагогів на сайтах «на Урок» та «Всеосвіта» та набутий нами під час педагогічної практики, ми розробили експериментальну програму з використанням тестових технологій в початковій школі на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

Наша програма спрямована на підвищення ефективності навчального процесу, розвиток пізнавальної активності та творчих здібностей учнів початкових класів. А також розвитку ключових компетенцій з мовно-літературної освітньої галузі, а саме: мовної компетентності, яка включає в себе правильне і виразне читання, володіння фонетикою, лексикою та граматику з української мови, використання мови у спілкуванні – усному й письмовому; комунікативної (здатність успішно користуватися мовою в процесі спілкування,

пізнання навколишнього світу, вирішення життєво важливих завдань); читацької; літературної; соціокультурної; діяльній.

Відповідно, у межах експериментальної програми було розроблено шість занять з української мови, спрямованих на поглиблення знань та формування вмій учнів із теми «Досліджую числівники». Перед їх створенням ми визначили низку ключових запитань, відповіді на які, на нашу думку, дали змогу сформувавши оптимальний формат проведення уроків із використанням тестових технологій:

- як зробити тестування не лише формою контролю, а й засобом навчання?;
- які види тестів доцільно використовувати на різних етапах уроку?;
- як за допомогою тестових завдань формувати мовленнєву і читацьку компетентність учнів?;
- як розвивати креативність і критичне мислення через інтерактивні тести?;
- як забезпечити співпрацю вчителя й учня у процесі оцінювання результатів?

Зрештою, наші заняття були побудовані у форматі уроку та проводились у позаурочний час, 3 рази на тиждень по 20-25 хвилин протягом 2 тижнів (див. табл. 2.3). Заняття проводилися з 10.03. по 21.03.2025 р. (див. дод. Д).

Таблиця 2.3

***Інтегровані заняття з української мови для 2 класу на тему
«Числівники та числа»***

Заняття 1	Заняття 2	Заняття 3	Заняття 4	Заняття 5	Заняття 6
Урок-гра «Числівникова країна»	Урок- закріплення матеріалу. Ігри на мультимедійній дошці.	Урок на тему: «Число іменників. Змінювання іменників	Тестування за допомогою використання Quizlet	Читання казки «Казка про числа та цифри» із подальшим	Урок- тестування з метою закріплення набутих знань та

		за числами (один-багато). Навчаюся змінювати слова-назви предметів».		виконанням тестових завдань.	умінь, на тему: «Закріплення знань про числа».
--	--	---	--	------------------------------------	--

Закінчення таблиці 2.3

Дата проведення: 10.03.2025	Дата проведення: 11.03.2025	Дата проведення: 12.03.2025	Дата проведення: 17.03.2025	Дата проведення: 18.03.2025	Дата проведення: 19.03.2025
-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------

Основною ж метою програми: впровадження у навчальний процес тестових технологій, для підвищення мотивації учнів до вивчення мовно-літературної освітньої галузі. Відповідно до поставленою мети, наша програма передбачала виконання наступних завдань:

- розробити й апробувати систему тестових завдань різних типів для уроків української мови;
- забезпечити інтеграцію тестових технологій у структуру уроку як засобу контролю, навчання та розвитку;
- активізувати пізнавальну діяльність і підвищити рівень предметних компетентностей учнів експериментальної та контрольної груп;
- проаналізувати результати застосування тестових технологій і визначити їх ефективність у формуванні навчальної мотивації.

Для того щоб зробити навчальний процес цікавим і ефективним, зважаючи на вікові особливості розвитку молодших школярів, необхідно під час занять застосовувати різноманітні форми тестових технологій, а саме: інтерактивні онлайн-тести, дидактичні ігри з елементами тестування, короткі перевірочні міні-тести під час актуалізації знань. Ми переконані, що тестові технології не лише полегшують перевірку знань, а й сприяють активній участі учнів у навчанні, формують у них бажання вдосконалювати свої результати.

Адже, саме мотивація навчальної діяльності учнів є одним із ключових чинників успішного використання тестових технологій. Практика показує: учні із задоволенням беруть участь у тестуванні, коли розуміють його мету та користь для себе. Тому, готуючи уроки, ми продумали завдання так, щоб вони були посильними, цікавими та практично значущими. А також, ми попередньо проаналізувавши методичну літературу з проблеми застосування тестових технологій у початковій школі, ми визначили основні правила створення тестів для молодших школярів.

По-перше, тести мають бути різноманітними. Завдання повинні відрізнятися за змістом і формою, адже це робить роботу цікавою та сприяє підтриманню уваги учнів. Доцільно поєднувати завдання з вибором правильної відповіді та такі, де дитина має можливість висловити власну думку.

По-друге, запитання необхідно формулювати просто і зрозуміло. Текст умов має бути коротким, чітким і недвозначним, щоб кожен учень міг легко усвідомити зміст завдання та виконати його самостійно.

По-третє, кількість завдань має бути посильною для дітей молодшого шкільного віку. Оптимально, коли тест містить від 8 до 12 запитань. Така кількість дозволяє зберегти інтерес учнів, уникнути перевтоми та водночас забезпечити можливість об'єктивного оцінювання знань.

Загалом реалізація програми відбувалася під час трьох етапів:

- підготовчий етап: розробка навчальних матеріалів, підготовка технічного забезпечення. Нами було здійснено аналіз методичної та науково-педагогічної літератури з проблеми використання тестових завдань у початковій школі, а також ми врахували основні принципи їх конструювання. Паралельно здійснювали підготовку до технічного забезпечення: добір мультимедійних засобів, налаштування інтерактивних ресурсів, підготовка презентацій і електронних тестів для використання на уроках;

- основний етап: впровадження мультимедійних та інноваційно-комп'ютерних технологій, які супроводжувалися використанням тестових технологій під час навчання, а також проведення моніторингу та корекції. Тож,

з метою підвищення мотивації учнів, розвитку пізнавальної активності та самостійності у виконанні завдань, нами активно застосовувалися мультимедійні, інтерактивні та тестові технології під час проведення уроків мовно-літературної освітньої галузі. Також у процесі реалізації програми, ми спостерігали та моніторили успіхи учнів та здійснювали корекцію змісту й форм роботи залежно від рівня засвоєння матеріалу та активності учнів. Відповідно завдяки використанню тестових технологій під час різних етапів уроку (від мотивації до рефлексії), нам вдалося здійснити об'єктивне оцінювання навчальних досягнень учнів;

- заключний етап: аналіз результатів, оцінювання ефективності програми, розробка рекомендацій щодо подальшого використання тестових технологій під час формування предметних компетенцій учнів початкових класів на уроках української мови.

Таким чином, з метою перевірки ефективності запропонованої нами авторської програми, ми провели повторну діагностику під час контрольного етапу дослідження та порівняли отримані результати з результатами констатувального дослідження.

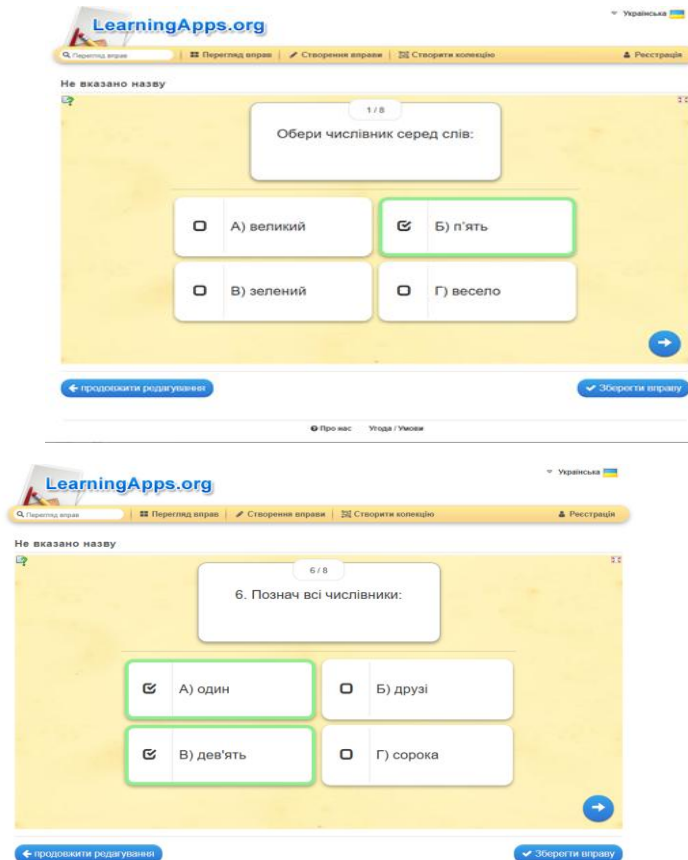
2.3. Результати дослідно-експериментальної роботи

Щоб переконатися в ефективності організованої нами програми на базі , ми здійснили повторне діагностування рівня знань учнів на тему «Дослідження числівника». Участь у дослідженні взяло учні експериментальної та контрольної груп.

Для реалізації контрольного етапу дослідження, ми запропонували учням пройти підсумкове тестування після завершення навчального циклу з теми «Числівник». Дане тестування ми провели за допомогою використання смартфонів, мережі Інтернет та програми LearningApps.org. Слід зауважити, що LearningApps.org – це безкоштовне веб-авторське програмне забезпечення та

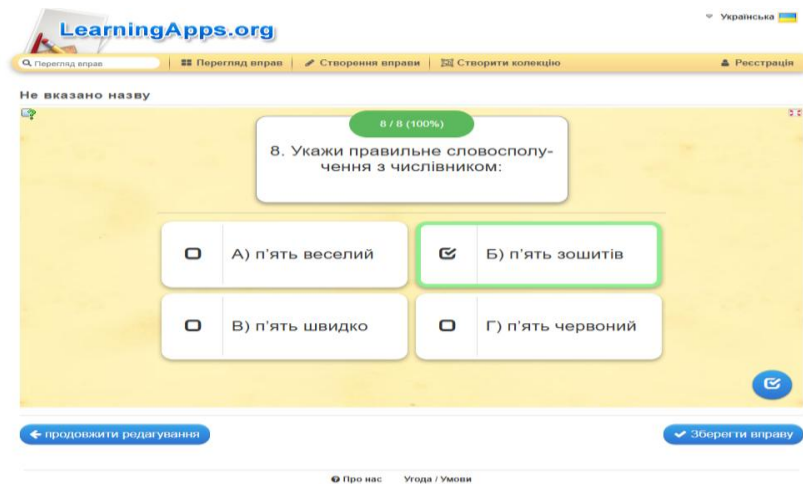
платформа для підтримки освітнього процесу й організації викладання у закладах освіти за допомогою невеликих інтерактивних мультимедійних навчальних модулів, так званих мультимедійних програм.

Відтак, за допомогою програми LearningApps.org. ми розробили тестові завдання з обранням однієї або двох правильних відповідей (див. рис. 2.2).

Рис. 2.2 Інтерактивні тести, створені за допомогою *LearningApps.org*

Після ми надіслали учням посилання на тестування: <https://learningapps.org/create?new=77#preview>, а по проходженню тестування учні спільно з педагогом мають змогу побачити свій результат (див. рис. 2.3).

Рис. 2.3 Повідомлення учнів про результат тестування

Результати діагностувальної роботи підсумкового тестування наводимо у табл. 2.4:

Таблица 2.4

**Результати якості знань учнів за виконанням тестової роботи
(підсумковий етап)**

<i>Рівень досягнень учня</i>	<i>Кількість виконаних завдань</i>	<i>Кількість учнів</i>	<i>КГ</i>
Високий	1-8	15	68 %
Достатній	1-6	6	27 %
Середній	1-4	1	5 %
Початковий	1-3	0	0%

Для наочного підтвердження ефективності використання мультимедійних технологій освітньому процесі, подаємо результати педагогічного дослідження у вигляді таблиці, що відображає досягнення учнів на початку експериментальної роботи та після проходження експериментальної програми (див. табл. 2.5.).

Таблица 2.5

Порівняльна таблиця результатів якості знань учнів з

мовно-літературної галузі

<i>Рівень досягнень учнів</i>	<i>Констатувальний етап</i>		<i>Підсумковий етап</i>	
	<i>ЕГ</i>	<i>КГ</i>	<i>ЕГ</i>	<i>КГ</i>
Високий	27 %	68 %	27 %	68 %
Достатній	36 %	27 %	36 %	27 %
Середній	23 %	5 %	23 %	5 %
Початковий	14 %	0%	14 %	0%

Таким чином, аналіз якісної та кількісної оцінки результатів емпіричного дослідження, дозволив дійти до наступних висновків: розроблена нами експериментальна програма позитивно вплинула на динаміку навчальних досягнень учнів; серед учнів спостерігалось значне підвищення зацікавленості до вивчення української мови.

Учні експериментальної та контрольної груп продемонстрували покращення навичок читання, грамотного мовлення, правильного використання числівників у мовленні, розширили свій лексичний запас. Завдяки впровадженню мультимедійних засобів (інтерактивні презентації, освітні платформи, відеоматеріали, мультимедійні ігри, тестування через Quizlet та LearningApps.org), заняття стали більш динамічними, захопливими та ефективними.

Зрештою, ми з'ясували, що інтеграція тестових технологій та мультимедійних технологій сприяла розвитку самостійності, відповідальності за результати навчання, формуванню предметних компетенцій, що відповідають вимогам нової української школи. Наші спостереження показали, що використання ігрових форм та мультимедійних інструментів спонукало учнів активно брати участь та покращувати якість розвитку матеріалу. При цьому ми вважаємо, що заняття з учнями зі включенням тестових технологій стануть більш ефективними завдяки систематичній роботі та поєднанню їх з різноманітними методиками та інтерактивними технологіями навчання.

Тому, для досягнення ще більш значущих результатів необхідно постійно покращувати педагогічні умови та удосконалювати свою педагогічну майстерність. Відповідно, отримані нами результати емпіричного дослідження можуть послужити для подальшого вдосконалення освітнього процесу в початковій школі та стати підґрунтям для створення авторських програм, методичних рекомендацій для вчителів для ширшого використання тестових та мультимедійних технологій.

2.4. Практичні рекомендації зі застосування тестових технологій для формування предметних компетенцій молодших школярів

На сьогодні тестові технології займають значну позицію у новій українській школі, адже тести допомагають вчителю швидко оцінити рівень засвоєння матеріалу, а школярам – зрозуміти власні досягнення та прогалини. Проте, слід зазначити, що з метою реалізації компетентнісного підходу до навчання учнів, тестування виконує такі функції: діагностичну (дає змогу вчителю виявити прогалини, щоб коригувати свою подальшу роботу), мотиваційну (збільшує інтерес до матеріалу), коригувальну (інструмент засвоєння проблемних питань), прогностичну (сприяє постановці цілей навчання, щоб підтримувати гарний результат), начвальну (зворотний зв'язок між учителем та учнем), виховну (підтримує розвиток організованості у дітей) та управлінську (відбирає інформацію для прийняття рішень) [26, с. 12].

Тому комп'ютерні або інтерактивні тести з використанням хмарних технологій в навчальному процесі дедалі активніше використовуються сучасними педагогами. Зрештою, онлайн-програми пропонують багато можливостей створити цікаві та захоплюючі ігрові форми контролю знань та допомагають учням не зосереджуватися на негативних результатах, а з іншого боку, багато мобільних додатків дають кінцевий результат у форматі Excel або PDF, що заощаджує час на перевірку робіт.

Для педагогів, які прагнуть навчитися або удосконалити свою педагогічну майстерність у використанні тестових технологій як засобу навчання учнів початкових класів, ми рекомендуємо пройти курс Л. Цукор – «Онлайн-тестування у школі». Головна редакторка Освітнього проекту «На Урок», у своєму курсі активно розповідає та навчає використанню онлайн-тестів у навчально-виховному процесі на прикладі онлайн-тестів «На Урок», а також ділиться готовими шаблонами тестів [44].

Адже, за словами Л. Мельничук, простіше використовувати готові шаблони, конструктори тестів, які розміщені на освітніх порталах «На урок» і «Всеосвіта». Автори підготували шаблони, з якими педагог, який навіть має невеликий досвід використання PowerPoint, може підготувати чудову добірку тестів. Необхідно лише заповнити слайди потрібними питаннями, варіантами відповідей, які відповідають наочності [24, с. 94].

Також Л. Цукор звертає увагу на використання сучасних онлайн платформ, які швидко та якісно створюють тести, наприклад, вона звертає увагу на таку платформу як Triventy, що дозволяє не тільки швидко перевірити рівень засвоєння матеріалу, але й використовувати його як метод контролю активного слухання. Завдяки функціональності мобільного додатку можна долучити інших учасників, які також зможуть створити вікторину за інтерактивним покликанням, відповідно можна організувати взаємоперевірку та колективну оцінку під час представлення окремих проєктів [44].

Платформа також містить уже готові тести та вікторини з можливістю попередньої самоконтролю та коригування варіантів відповідей або самих запитань. Triventy «співпрацює» з іншими застосунками: посилання на завдання можна поширювати одразу в GoogleClassroom [15, с. 89].

Для того, щоб організувати моніторинг знань та досягнень учнів та щоб це було цікаво, швидко, без зошитів та подвійних листочків, а ще – без учнівських смартфонів, ми рекомендуємо ознайомитися із застосунком онлайн-конструктора тестів Plickers [27]. Це зручна платформа з готовим комплектом карток, що містять чотири закодовані відповіді, з яких школярі мають обрати

правильний варіант. Питання створюються вчителем за допомогою камери його смартфона або планшета, а потім результати тесту кожного учня читаються або одразу відображаються на екрані. Варіанти відповідей представлені у відсотковому вигляді (на кожен правильну відповідь повинно припадати не менше трьох неправильних, тобто пропорція має бути 1:3 або 2:6).

Для здійснення оцінювання, учні повинні підняти картку, повернувши правильною стороною вгору, щоб вчитель мав змогу просканувати QR -код. Перевага такої оцінки, безсумнівно, полягає в тому, що одразу можна візуалізувати діаграму відповідей поіменно завдяки сторінці з е-журналом класу або академічної групи, створеній у додатку конструктора.

Щоб діагностувати індивідуальний рівень академічних досягнень з орфографічної компетентності учнів, ми рекомендуємо звернути увагу на програму WordWall [25]. Програма дозволяє створювати інтерактивні вправи, ігрові вікторини, флеш-карти, анаграми, двосторонні плитки або використовувати готові шаблони для оцінки «предметних та цифрової компетентностей учнів, вони допомагають організувати індивідуальну, парну та групову роботи з учнями, одразу демонструвати результати діяльності та опрацювати помилки» [33, с. 55].

Програма WordWall успішно використовувалася педагогами під час дистанційного навчання, адже вона не тільки дозволяє перевіряти рівень знань учнів, а має дидактичний напрям, що спонукало освітян до застосування активних, групових методів і форм роботи та використання цифрових інструментів у навчальних цілях.

На нашу думку, більшість сучасних педагогів використовує тестування, лише як предмет оцінювання, тим самим вони обмежують розвиток критичного мислення у дітей. Відповідно, вбачаємо за доцільне періодично використовувати необов'язкові питання, наприклад, «Як би ти поставив питання?», «Як інакше ти б відповів?» і тому подібне. Тому, при використанні тестових завдань для учнів початкових класів, ми рекомендуємо педагогам дотримуватися наступних дидактичних вимог:

- тести на уроці не повинні тривати більше 10-15 хвилин;
- варто забезпечити високий темп тестування (з розрахунку на кожне запитання – трохи більше 1 хвилини);
- потрібно створити найбільш зручні умови для учнів;
- тести повинні відбуватися систематично, тобто на початку, в середині або в кінці вивчення теми. Це допомагає формувати сильні предметні компетенції.
- результати тестування мають стати базою для розрізнення подальших завдань;
- запроваджуйте тести як засіб навчання, а не лише для контролю. Наприклад, тести з підказками, поясненнями після кожної відповіді.
- зробіть так, щоб учні могли проходити тестування на різних пристроях: смартфонах, планшетах, комп'ютерах.

Отже, запропоновані нами методичні рекомендації допоможуть педагогам правильно та ефективно підійти до організації освітнього процесу з активним впровадженням тестових та мультимедійних технологій навчання для формування предметних компетенцій в учнів початкових класів. При цьому педагогам слід пам'ятати, що така робота повинна бути інтегрована в усі види діяльності дітей і проводитися систематично. Однак варто пам'ятати, що тестові технології є важливим, але не єдиним інструментом для оцінки предметних компетенцій.

Висновки з другого розділу

Другий розділ нашого дослідження був присвячений дослідженню сучасного стану використання тестових технологій для формування тестових предметних компетенцій в учнів початкових класів. Відповідно, щоб переконатися у ефективності використання тестових технологій в освітньому процесі початкової школи, ми здійснили емпіричне дослідження на базі

Дане дослідження проходило у три основні етапи: констатувальний, формувальний та контрольний.

Під час констатувального етапу дослідження, нам вдалося зафіксувати початковий рівень сформованості мовно-літературних компетенцій в учнів експериментальної групи. Відповідно, у більшості учнів було зафіксовано середній рівень знань, що дозволило нам перейти до наступного етапу нашого дослідження. На другому етапі була розроблена та впроваджена експериментальна програма, яка ґрунтувалася на основі використання тестових технологій з поєднанням мультимедійних технологій під час уроків з української мови.

Відтак, підсумковий етап включав у себе здійснення порівняння результатів констатувального та контрольного етапів дослідження. Зрештою, аналіз отриманих результатів, показав значне покращення рівня сформованості мовно-літературних компетенцій в учнів контрольної групи. Після цього, ми дійшли висновку: на сучасному етапі навчання, тестування необхідно вбудовувати в освітній процес та активно робити його частиною навчання.

Зрештою, це дозволило розробити практичні рекомендації щодо використання та систематичного впровадження сучасних тестових технологій з метою оцінювання та формування предметних компетенцій в школярів.

ВИСНОВКИ

Проведене нами дослідження на тему: «Методика застосування тестових технологій для формування предметних компетенцій молодших школярів» дозволило з'ясувати, що проблема використання тестових технологій та сучасних цифрових технологій під час навчання учнів початкових класів є надзвичайно актуальною. Адже аналіз психолого-педагогічної та науково-методичної літератури показав нам недостатньо глибоке дослідження даної проблеми.

Також нам вдалося з'ясувати, що сьогодні думки дослідників щодо тотожності понять «компетентності» та компетенції». Однак, ми вважаємо, що дані поняття не є синонімічними. Тому, спираючись на аналіз різних підходів, ми підтримуємо позицію, що компетенція є більш вузьким поняттям, що визначає конкретні знання, вміння та навички, необхідні для виконання певного виду діяльності, тоді як компетентність є інтегрованою якістю особистості, що формується на основі набутих компетенцій та включає особистісне ставлення до діяльності.

Відповідно, під терміном «предметні компетенції» слід розуміти здатність учня ефективно використовувати знання і способи дій із певного предмета на уроці або у життєвій ситуації. Вони є основою для подальшого навчання учня та його адаптації до життя. Серед основних предметних компетенцій, які повинен опанувати учень початкових класів є: мовно-літературна, математична, природнича, інформаційно-комунікаційна, мистецька, фізкультурна, технологічна, громадянська та історична.

На основі аналізу науково-методичної літератури, визначено, що у контексті компетентнісного підходу та цифрової трансформації освіти тестові технології розглядають як ефективний засіб формування предметних компетенцій в здобувачів освіти.

У педагогіці тестування виконує діагностичну, навчальну та виховну функції, забезпечуючи об'єктивність, швидкість та широту охоплення

контролю. Ми зауважили, що існують різні типи тестових завдань, які можуть використовуватися в початковій школі для оцінювання різних аспектів предметних компетенцій: закриті (з вибором однієї або кількох відповідей, на встановлення відповідності та послідовності) та відкриті (з короткою або розгорнутою відповіддю).

Аналіз педагогічного досвіду використання тестових технологій для формування предметних компетенцій в учнів початкових класів засвідчив, що такі технології мають значний потенціал для формування предметних компетенцій молодших школярів, оскільки дозволяють здійснювати об'єктивну оцінку, враховувати індивідуальні та вікові особливості учнів, а також сприяють активному використанню цифрових ресурсів в освітньому процесі.

Однак, щоб переконатися в цьому, ми провели експериментальне дослідження, на базі

Участь у дослідженні взяли учні початкових класів.

Експериментальне дослідження проходило в три етапи: констатувальний етап передбачав спостереження за освітньою діяльністю учнів та підбором ефективних форм та методик навчання, а також діагностику рівня знань учнів експериментальної групи (з української мови). Також ми здійснили анкетування педагогів початкових класів, результати якого показали, що педагогині активно застосовують тестові технології та користуються онлайн-платформами, які допомагають у розробленні якісних тестів, враховуючи вікові особливості розвитку дітей. Педагоги відзначили, що тестування має певні переваги над іншими методами оцінювання, а саме: об'єктивність, мотиваційний вплив на учнів та можливість діагностики прогалин у знаннях. Однак, вони також вказали на такий недолік як труднощі з технічною підтримкою та розробкою якісних завдань.

Під час даного етапу ми здійснили опитування учнів, яке виявило позитивне ставлення до тестування, яке вони вважають цікавим та корисним для навчання. Проте учні також висловили побажання щодо більшої кількості

ігрових елементів та візуалізації. Результати констатувального етапу дослідження дозволили перейти до наступного етапу дослідження.

Формувальний етап передбачав розробку та впровадження експериментальної програми з використання мультимедійних та тестових технологій в початковій школі на уроках мовно-літературної освітньої галузі з метою підвищення рівня знань учнів та формування у них предметних компетенцій. Дана програма продемонструвала позитивний вплив на динаміку навчальних досягнень учнів та підвищила їхню зацікавленість до вивчення предмета.

Підсумковий етап дослідження засвідчив ефективність дібраних нами технологій навчання та сприяв у розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення використання мультимедійних та тестових технологій, враховуючи дидактичні вимоги та можливості сучасних онлайн-платформ і сервісів.

Відтак, ми рекомендуємо педагогам активно вдосконалювати свої навички використання тестових технологій на уроках у початкових класах, так як вони можуть зробити навчання більш цікавим, ефективним та інтерактивним. При цьому не слід забувати про важливість поєднання традиційних методів навчання зі сучасними мультимедійними технологіями. Зрештою, констатуємо, що поєднання тестових технологій зі цифровими засобами дозволяє індивідуалізувати навчання, враховуючи потреби кожного учня. Проте слід пам'ятати про дотримання збалансованого підходу щодо використання тестових технологій з іншими інтерактивними методами навчання. Загалом, слід розуміти, що тестові технології можуть стати потужним інструментом для вчителя, якщо їх використовувати правильно та з розумінням.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бібік Н.М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. *Бібліотека освітньої політики*. Київ: К.І.С., 2004. С. 47-52. DOI: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/Bibik_N.M-2023.pdf
2. Бібік Н.М., Вашуленко М.С., Мартиненко В.О. та ін. Формування предметних компетентностей в учнів початкової школи: монографія: Київ: Педагогічна думка, 2014, 346 с. DOI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/8138/>.
3. Бондар Г.А. Використання системи онлайн-тестів для розвитку соціальної та комунікативної компетентностей учнів початкових класів. Ресурси та приклади тестів. *На Урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-sistemi-onlayn-testiv-dlya-rozvitku-socialno-ta-komunikativno-kompetentnostey-uchniv-pochatkovih-klasiv-resursi-ta-prikladi-testiv-255175.html> (дата звернення: 20.03.2025).
4. Бродецька Л. Г. Формування та розвиток предметних компетентностей молодших школярів шляхом використання інноваційних технологій навчання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/formuvanna-ta-rozvitok-predmetnikompetentnostej-molodsih-skolariv-slalom-vikoristanna-innovacijnih-tehnologij-navcanna-287053.html> (дата звернення: 20.03.2025).
5. Буланов Ю. Використання тестових технологій для формування предметних компетентностей здобувачів освіти на уроках історії та в позаурочний час. Всеукраїнська науково-практична конференція університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2019. 267 с. DOI: <https://genezum.org/library/vykorystannya-testovyh-tehnologiy-dlya-formuvannya-predmetnyh-kompetentnostey-zdobuvachiv-osvity-na-urokah-istorii-ta-v-pozaurochnyy-chas>
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с. DOI: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000989>

7. Волошина О. Оцінювання іншомовної компетентності молодших школярів із застосуванням тестових технологій. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*. 2018. Т. 1. № 20. с. 111-115. DOI: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/20_2018/part_1/24.pdf

8. Головань, М.С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2011. №8(18). С. 224-234. DOI: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/58463>

9. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с. DOI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/1281%29.pdf>

10. Громик Л.І., Сопіна О.А., Сіренко Р.Р. Тестові технології оцінювання ключових і предметних компетентностей здобувачів освіти. *Інноваційна педагогіка. Теорія та методика навчання (з галузей знань)*. 2023. Вип. 55. Т. 1. С. 71-75. DOI: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/55/part_1/55-1_2023.pdf.

11. Державний стандарт початкової освіти. Постанова Кабінету Міністрів від 21 лютого 2018 р. № 87. Документ № 87-2018-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#n12> (дата звернення: 25.01.2025).

12. Досвід роботи сучасного вчителя: практичні розробки та теоретичні надбання. 07 квітня 2020р. м. Полтава. *Центр Прогресивної Освіти «Генезум»*. 2020. URL: <https://genezum.org/library/vykorystannya-testovyh-tehnologiy-dlya-formuvannya-predmetnyh-kompetentnostey-zdobuvachiv-osvity-na-urokah-istorii-ta-v-pozaurochnyy-chas> (дата звернення: 18.03.2025).

13. Іщик А., Білик Т. С. Формування математичної компетентності учнів початкової школи шляхом розв'язання творчих завдань. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: матеріали V Міжнародної науково-*

практичної Інтернет- конференції. Вінниця, 2021. С. 371-374. DOI: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8455>

14. Коляда А., Дубровська Л. Умови реалізації та шляхи формування ключових компетентностей в молодших школярів. *Збірник праць молодих науковців «Педагогічний альманах»*. Ніжин, 2023. Вип. 1. С. 62-66. DOI: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/3442/1/%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%85%202023%20%D0%B2%D0%B8%D0%BF.1%20.pdf>

15. Копусь О.А., Кучерява О.А., Прокопенко Л.І. Інструменти інтерактивного тестування в контексті Assessment for learning. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. №6. С. 88-96. DOI: http://obrii.org.ua/usec/storage/article/Kopus_2023_88.pdf

16. Крамаренко Т. В., Резунова О. С. Використання Інтернету та електронних освітніх ресурсів у освітньому процесі вищих навчальних закладів. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2016. № 1 (11). С. 251-255. DOI: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/stories/Files/2016-1/43.pdf>

17. Кривоконь С. О. Використання комп'ютерного тестування як засобу підвищення ефективності закріплення нових знань на уроках в початковій школі. *Матеріали III Всеукраїнської конференції молодих учених і студентів «Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень»*. 2015. URL: <https://konferenzia.ukraine7.com/t64-topic> (дата звернення: 20.03.2025).

18. Локшина О. І. Становлення компетентнісної ідеї в європейській освіті. *Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України : матеріали методолог. семінару*. Київ: Педагогічна думка, 2009. С. 21-30. DOI: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/7124/1/%D0%9B%D0%BE%D0%BA%D1%88%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%9E_%D0%86.pdf

19. Луговий В.І. Проблема понятійно-категоріального апарату педагогічної науки. *Педагогічна і психологічна науки в Україні: зб. Наук. пр. до*

15-річчя АПН України: у 5 т. Київ: Педагогічна думка, 2007. Т.1: Теорія та історія педагогіки. 359 с. DOI: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/opac/search.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvkhdu%5F2017%5F28%5F10%2Epdf

20. Луцька А. Компетентнісний підхід як чинник модернізації змісту освіти. *Науково-методична робота. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*. 2021. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/103-osvitniy-protses-pochatkovoyi-shkoly-dosvid-problemy-perspektyvy-15-16-kvitnia-2021-roku/687-kompetentnisnij-pidkhid-yak-chinnik-modernizatsiji-zmistu-osviti> (дата звернення: 25.01.2025).

21. Ляшенко О. І., Жук, Ю. О. Тестові технології оцінювання ключових і предметних компетентностей учнів основної і старшої школи: Монографія. Київ: Педагогічна думка, 2015. 181 с. DOI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/11421/1D0%BA.pdf>

22. Мамка Г. Стан та реалії української освіти в умовах повномасштабної війни. *Юридична практика*. 2023. URL: <https://pravo.ua/stan-ta-realii-ukrainskoi-osvity-v-umovakh-povnomasshtabnoi-viiny/> (дата звернення: 02.04.2025).

23. Махомед М. Х. Тестові технології оцінювання якості освіти школярів. *Педагогічний пошук*. 2014. № 1. С. 58-61. DOI: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?ISTR=pedp_2014_1_19

24. Мельничук Л. Б. Дидактичні особливості використання інформаційно-комп'ютерних технологій на уроках у початковій школі. *Topical aspects of modern scientific research. Proceedings of XI International Scientific and Practical Conference Tokyo, Japan 11-13 July 2024*. Tokyo, 2024. С. 93-100. <http://perspectives.pp.ua/index.php/sni/article/view/13927>

25. Навчальний ресурс WordWall. URL: <https://wordwall.net/uk>. (дата звернення: 06.04. 2025).
26. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. Київ, 2016. 40 с. DOI: https://www.researchgate.net/publication/347510048_Nova_ukrainska_skola_Konceptualni_zasadi_reformuvanna_serednoi_skoli
27. Онлайн конструктор тестів Plickers. URL: <https://get.plickers.com/> (дата звернення: 06.04. 2025).
28. Онопрієнко О. Предметна математична компетентність як дидактична категорія. *Початкова школа*. 2010. № 11. С. 46-50. DOI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/705977/1/%.pdf>
29. Онопрієнко О. Сучасні форми та методи контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів. *Актуальні питання дошкільної та початкової освіти*. 2021. С. 22-29. DOI: <https://newinception.com.ua/index.php/newinception/article/view/50>
30. Павленко В. В., Петровська О. Ю. Цифрова компетентність майбутнього учителя як чинник забезпечення якості педагогічної діяльності. *Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – до університетська підготовка – заклад вищої освіти*. Київ: НАУ, 2022. С. 633-640. DOI: <https://eprints.zu.edu.ua/34311/>
31. Персональний помічник сучасного вчителя: новий інноваційний інструмент на основі ШІ від «На Урок». *На Урок*. 2023. <https://naurok.com.ua/assistant/index> (дата звернення: 25.03.2025).
32. Половинка Р. Д. Предметні компетентності молодших школярів. *Всеосвіта*. 2023. URL: <https://vseosvita.ua/library/predmetni-kompetentnosti-molodshykh-shkoliariv-659329.html> (дата звернення: 18.02.2025).
33. Попова Л.О. Засоби навчання української мови в компетентнісній парадигмі сучасної освіти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2020. № 2. Ч. II. С. 54-61. DOI: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5329>

34. Потапова Г.І. Формування предметних компетенцій учнів під час підготовки до ДПА і ЗНО. 2022. URL: <http://nafleshku.com.ua/> (дата звернення: 25.01.2025).

35. Савченко О. Компетентнісний підхід як чинник модернізації змісту освіти. *Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів: дидактико-методичні аспекти*. Київ, 2012. С. 5-9. DOI: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/103-osvitniy-protses-pochatkovoyi-shkoly-dosvid-problemy-perspektyvy-15-16-kvitnia-2021-roku/687-kompetentnisnij-pidkhid-yak-chinnik-modernizatsiji-zmistu-osviti>

36. Смолінчук Л. С. Тестування як метод оцінювання навчальних досягнень студентів. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія: [зб. наук. праць]*. 2010. №1. С. 74-78. DOI: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/68/1534/3505-1>

37. Стрілець С. І., Запорожченко Т. П. Формування математичної компетентності майбутнього вчителя початкових класів засобами інноваційних технологій: монографія. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 204 с. DOI: <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1900/1/%B9.pdf>

38. Сущенко В.В., Дубровська Л.О. Компетентнісний підхід в сучасній початковій школі. Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи. Збірник матеріалів II-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Ніжин, 21 жовтня 2021 року. Укладачі: Т.В.Гордієнко, Н.М.Демченко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2021. С. 153-155. DOI: [http://www.ndu.edu.ua/storage/202120\(2\).pdf](http://www.ndu.edu.ua/storage/202120(2).pdf)

39. Сущенко Л. О., Андрющенко О. О. Теорія і методика виховної роботи : навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності "Початкова освіта". Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 210 с. DOI: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/17024>

40. Тестові технології оцінювання ключових і предметних компетентностей учнів основної і старшої школи: монографія / За ред. О.І.

Ляшенко, Ю. Ю. Жука. Київ: Педагогічна думка, 2014. 200 с. DOI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/9410/1/14-AF.pdf>

41. Тестові технології оцінювання компетентностей учнів: посібник / за ред. О.І. Ляшенка, Ю.Ю. Жука. Київ: Педагогічна думка, 2015. 181 с. DOI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/11421/1/%A.pdf>

42. Федорчук Е.І. Тести для самоконтролю з загальної педагогіки. Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: видавництво «Абетка-світ», 2013. 30 с. DOI: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/1241%B8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

43. Формуємо ключові компетентності у молодших школярів. *Управління освіти і науки Броварської міської ради Броварського району*. 2024. URL: <http://www.brovary-osvita.gov.ua/formujemo-klyuchovi-kompetentnosti-u-molodshyh-shkolyariv/> (дата звернення: 23.03.2025).

44. Цукор Л. Онлайн-тестування у школі. *На Урок*. 2025. URL.: <https://naurok.com.ua/learn/onlayn-testuvannya-u-shkoli-1> (дата звернення: 08.04.2025 р.)

45. Шкавро В. Методика тестового контролю навчальних досягнень майбутніх учителів української мови і літератури з мовознавчих дисциплін. Дис. Канд. пед. н. Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2019. 267 с. <https://elibrary.kubg.edu.ua/26573/1/%.pdf>

46. Яворська Н. Формування ключових компетентностей учнів в умовах впровадження нового Державного стандарту початкової загальної освіти. *На Урок*. 2019. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-formuvannya-klyuchovih-kompetentnostey-molodshih-shkolyariv-v-umovah-vprovadzhennya-novo-ukra-nsko-shkoli-97265.html> (дата звернення: 08.03.2025).

47. Янкович О. І., Кузьма І. І. Освітні технології у початковій школі: навчально-методичний посібник. Тернопіль: ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2018. 266 с. DOI:

http://dspace.tnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11448/1/Jankovuch%2CKuzma_Osv_tex.pdf

48. Ярощук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 304 с. DOI: <https://opac.library.cv.ua/bib/62202>

49. Tokhirova L. Features of using internet technology - testing students' knowledge in psychological and pedagogical literature. *The Western humanities review*. 2025. № 33(3). Pp.155-165. DOI: <https://www.researchgate.net/publication/389819220>

50. Touw K.W. J., Vogelaar B., Bakker M., Resing C. M. Using electronic technology in the dynamic testing of young primary school children: predicting school achievement. *Educational Technology Research and Development*. 2019. Vol. 67. Pp. 443-465. DOI: <https://www.researchgate.net/publication/331109344>

ДОДАТКИ

Додаток А

Список учнів

№ з/п	Прізвище, ім'я	Позакласна діяльність	Індивідуальні особливості дитини
1.	Баняй Наталія	Музика	Активна
2.	Бенко Іванна	Хореографія	Активна
3.	Борбіль Альбіна	Малювання	Спокійна
4.	Буга Рената	Музика	Повільна
5.	Вінтон Данеїл	Футбол	Відкритий
6.	Гвоздянська Емілія	Хореографія	Сором'язлива
7.	Гирба Микола	Греко-римська боротьба	Спокійний
8.	Гісем Валерія	Хореографія	Активна
9.	Грицик Софія	Хореографія	Дружня
10.	Гріца Яна	Музика	Активна
11.	Левко Богдан	Футбол	Спокійний
12.	Левко Іван	Греко-римська боротьба	Спокійний
13.	Палінкаш Василь	Греко-римська боротьба	Повільний
14.	Плавуха Софія	Малювання	Дружня
15.	Половко Поліна	Хореографія	Впевнена, не боїться зробити помилку.
16.	Поп Кароліна	Малювання	Любить увагу.
17.	Росоха Юлія	Музика, логопед	Повільна

18.	Сабов Василь	Футбол	Відкритий, любить розповідати історії.
19.	Усенко Анастасія	Малювання	Любить порозмовляти.
20.	Фалес Андрій	Логопед, Хореографія	Справедливий.
21.	Флентич Михайлина	Малювання	Мрійлива.
22.	Целич Михайло	Футбол	Непосидючий.

Додаток Б

Анкета для педагогів початкових класів

Шановні вчителі!

Просимо вас взяти участь в анкетуванні, метою якого є вивчення використання тестових технологій у початковій школі для формування предметних компетенцій учнів. Ваші відповіді допоможуть нам краще зрозуміти сучасні практики та потреби вчителів.

1. **Ваш педагогічний стаж:**
  - до 5 років
  - 5-10 років
  - 10-20 років
  - понад 20 років
2. **Які предмети ви викладаєте?** (можна обрати декілька варіантів)
  - Українська мова та читання
  - Математика
  - Природознавство
  - Я досліджую світ
  - Інше (вказати) _____
3. **Як часто ви використовуєте тестові технології у своїй роботі?**
  - Щодня
  - Кілька разів на тиждень
  - Раз на тиждень
  - Кілька разів на місяць
  - Рідко
  - Не використовую
4. **Які типи тестових завдань ви використовуєте?** (можна обрати декілька варіантів)
  - Завдання з вибором однієї правильної відповіді
  - Завдання з вибором кількох правильних відповідей
  - Завдання на встановлення відповідності
  - Завдання на встановлення послідовності
  - Завдання з короткою письмовою відповіддю
  - Завдання з розгорнутою письмовою відповіддю
  - Інше (вказати) _____
5. **Які цифрові інструменти та платформи ви використовуєте для створення та проведення тестів?** (можна обрати декілька варіантів)
  - Google Forms
  - Quizizz
  - Kahoot!

- На Урок
  - Всеосвіта
  - Інші (вказати) _____
  - Не використовуюю цифрові інструменти
- 6. Як ви оцінюєте ефективність використання тестових технологій для формування предметних компетенцій?**
- Висока
  - Середня
  - Низька
  - Важко відповісти
- 7. Які переваги ви бачите у використанні тестових технологій?**
(можна обрати декілька варіантів)
- Об'єктивність оцінювання
  - Економія часу
  - Мотивація учнів
  - Індивідуалізація навчання
  - Діагностика прогалин у знаннях
  - Інше (вказати) _____
- 8. Які труднощі виникають у вас при використанні тестових технологій?** (можна обрати декілька варіантів)
- Недостатня технічна підтримка
  - Недостатня кількість якісних тестових завдань
  - Складність у створенні тестових завдань
  - Недостатній рівень цифрової грамотності учнів
  - Інше (вказати) _____
- 9. Які ваші побажання щодо покращення використання тестових технологій у початковій школі?**

Дякуємо за вашу участь!

Додаток В

**Запитання до учнів з метою з'ясування: чи подобається дітям
проходити тестування**

Привіт! Прошу, відповісти на кілька запитань про те, як вам навчається в школі. Ваші відповіді допоможуть зробити навчання ще цікавішим!

1. **Що тобі найбільше подобається в школі?**
  - Уроки
  - Перерви
  - Спілкування з друзями
  - Інше (вказати) _____
2. **Які уроки тобі подобаються найбільше?** (можна обрати декілька варіантів)
  - Українська мова
  - Математика
  - Природознавство
  - Я досліджую світ
  - Інше (вказати) _____
3. **Які емоції ти відчуваєш під час навчання?** (можна обрати декілька варіантів)
  - Радість
  - Цікавість
  - Сум
  - Страх
  - Нудьгу
  - Інше (вказати) _____
4. **Як ти ставишся до тестування?**
  - Люблю проходити тести
  - Не люблю проходити тести
  - Мені байдуже
  - Інше (вказати) _____
5. **Що ти відчуваєш, коли проходиш тест?** (можна обрати декілька варіантів)
  - Цікавість
  - Страх
  - Задоволення
  - Нудьгу
  - Інше (вказати) _____
6. **Як ти вважаєш, тести допомагають тобі краще вчитися?**
  - Так

- Ні
  - Не знаю
7. **Що можна зробити, щоб тести були цікавішими?** (можна обрати декілька варіантів)
- Додати більше ігор
  - Використовувати більше картинок
  - Зробити тести коротшими
  - Інше (вказати) _____
8. **Що ти хотів би змінити у навчанні в школі?**

Додаток Г

**План-конспект уроку з української мови, 2 клас
на тему: «Слова, які називають числа»**

Мета: ознайомити учнів з частиною мови — числівником, дати початкове уявлення про числівник, його роль у мовленні; вчити впізнавати серед слів числівники, ставити до них питання скільки?, який?, котрий?, котра?, котре?, котрі?, правильно вживати у мовленні та застосовувати набуті знання про числівник на практиці; розвивати зв'язне мовлення учнів; виховувати бажання краще знати українську мову.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань

Обладнання: презентація, література:

1. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1–4 класи. URL: <http://mon.gov.ua/>.

2. Методика навчання української мови в початковій школі. Навчально – методичний посібник. / За ред. М. С. Вашуленка. Київ: Літера ЛТД, 2023. 364 с.

3. Кравцова Н. М. Українська мова та читання 2 клас. Частина 2. Тернопіль: Підручники і посібники, 2019. 128 с.

Хід уроку

Організаційна частина

1. Ранкове коло. Привітання

- Доброго ранку, діти! Сідайте .

- Діти, станьмо в коло. Послухайте загадку й постарайтесь її відгадати.

Дванадцять братів один за одним ходять,

Один одного не обходять. (Дванадцять місяців)

- Пригадайте, як називаються зимові місяці?

- Зараз під лічилку по колу передаватимемо сніжку. На кому зупиниться той повинен назвати зміни в природі, які відбуваються взимку.

На галяві край доріжки
 Полетіли влучні сніжки.
 І ніхто узнать не міг,
 Де чиї стирчали ніжки.
 Ой, весела гра у сніжки!

Вивчення нового матеріалу

1. Актуалізація опорних знань

- Діти, ми згадали про зимові місяці. Саме вони сьогодні до нас завітали. Але вони не просто завітали, а принесли нам завдання.
- Ось яке завдання підготував нам Грудень. Та ще й не одне.
- Пригадаймо, що ви вивчили на попередніх уроках про дієслово і прикметник.

Мозковий штурм

- Що таке дієслово?
- Наведіть приклади дієслів протилежних за значенням /близьких за значенням.
- Пригадайте, що таке прикметник?
- Наведіть приклади прикметників протилежних за значенням /близьких за значенням.
- Пригадаймо, скільки місяців у рокові?
- Який ви чуєте звук на початку слова дванадцять?
- Якою буквою він позначається?

Каліграфічна хвилинка

- Тож наступне наше завдання, яке пропонує Грудень на каліграфічній хвилинці написати велику і маленьку літери д окремо та в з'єднанні з іншими буквами.

- Розгорніть робочі зошити, запишіть сьогоднішню дату і з нового рядочка запишіть

Д д Д д Д д Дд дя де дв од уд
 дванадцять місяців, ...

- Молодці ви впорались з цим завданням. Грудень дякує вам за роботу.

2. Сприймання й первісне усвідомлення матеріалу

- Зверніть увагу на екран і прочитайте речення

Дванадцять місяців утворюють рік

- Діти, прочитайте речення. Про що в ньому йдеться? (Про місяці)

- Скільки місяців утворюють рік?

- На що вказує слово дванадцять? (На кількість)

- Отже, слова, які означають кількість предметів і відповідають на питання скільки? називаються числівниками.

- Розгорніть підручник на с. 72 і прочитайте це правило.

- Що нового ви дізналися, прочитавши це правило?

- Хто може розповісти правило?

- Знайдіть слово, яке відповідає на питання котрий?

1) Грудень – перший місяць зими

2) Січень – другий місяць зими

3) Лютий – третій місяць зими

3. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

- Діти, сьогодні ми з вами ознайомимося з новою частиною мови – числівником, а також виконуватимемо цікаві завдання та вправи.

4. Осмислення, узагальнення й систематизація нових знань

1) Усна колективна вправа

- Ось яке завдання підготував Січень.

- Перегорніть сторінку на 71 і прочитайте вірш.

- Про кого йдеться у вірші?

- Із скількох листків їжак пошив халат?

- Скільки разів він його приміряв?

- Молодці!

2) Письмова колективна вправа

- Діти, розгорніть сторінку 71 і зверніть увагу на вправу 185

- Що ви бачите на 1 малюнку? (Вишні). Скільки їх? (2)

Знаменита японська сакура — це теж один з підвидів вишні. Плоди сакури, до речі, неїстівні.

- Що ви бачите на 2 малюнку? (Горіхи). Скільки їх? (5)

З незрілих зелених волоських горіхів виготовляють варення.

- Що ви бачите на 3 малюнку? (Яблуко). Скільки їх? (1)

Одне яблуко здатне замінити чашку кави. Вони чудово тонізують.

- Що ви бачите на 4 малюнку? (Лимони). Скільки їх? (3)

Лимон містить більше цукру ніж полуниця.

- А зараз вам потрібно доповнити речення, використовуючи малюнки та числівники

- Тож, розгорніть зошити і посередині напишіть вправа. З нового рядочку спишіть, доповнивши речення.

На малюнках зображено: дві вишні, п'ять горіхів, одне яблуко, три лимони.

- Молодці, діти!

- А зараз ми з вами трохи відпочинемо

Фізкульт-хвилинка

3) Самостійна вправа

- А зараз Січень хоче перевірити як ви працюєте самостійно. Отже, наступна вправа самостійна.

- Тому посередині запишіть Самостійно.
- Прочитайте текст вправи 186. (Ланцюжком)
- Про кого розповідається в тексті? (про бджолу)
- Скільки вусиків у бджоли? (2)
- Скільки у неї очей? (5)
- Скільки очей у верхній частині голови? (3)
- Скільки очей у бджоли попереду? (2)
- Скільки пар лапок має бджола? (3)

- А зараз ваше завдання самостійно списати текст, але там де зустрічається число, то записуйте його словами.

- Зачитайте числівники, які зустрілися в тексті?

- Молодці, діти! Січень дякує вам за роботу.

- Залишилися завдання від третього місяця – Лютого.

- Що ви знаєте про цей місяць? (має менше днів, цього року 29 днів)

4) Творча вправа

- Ось яке завдання підготував Лютий. Вам потрібно доповнити текст числівниками

На галявині росло (скільки?) ... квітів. Тут було (скільки?) ... білих пахучих лілій, (скільки?) ... гіацинтів і (скільки?) високі сині іриси. Над галявиною, над квітами, працювали (скільки?) ... бджілки, щоб запитися їжею на довгу холодну зиму.

- Давайте перевіримо як ви виконали завдання.

5) Ігрова вправа

- А ось і останнє завдання від Лютого. Він підготував вам ребуси

100	лиця	Збуна	гор1а
мі100		Зтон	г1а
пі100лет		Ззуб	смор1а
і100рія	ві3на	пі2л	

- Молодці, діти! Ви гарно впоралися з завданням!

Підсумок уроку

1. Рефлексія

- Зимові місяці задоволені вашою роботою і вони запитують вас на прощання:

- З якою частиною мови ви ознайомились?

- Які слова називають числівником?

- На які питання вони відповідають?

- Що вам найбільше сподобалося?

- Що запам'яталося?

2. Повідомлення домашнього завдання
  - Наш урок добігає кінця. Тож відкрийте свої щоденники і запишіть домашнє завдання
  - Вправа з будиночком на сторінці 72

Додаток Г

**Тести для перевірки засвоєних знань учнями 2-А класу після
вивчення теми: «Слова, які називають числа»**

Завдання 1. Обери слово, яке називає число.

(Познач одну правильну відповідь)

1. ◆ Три ◆ Дерево ◆ Книга ◆ Ручка

2. ◆ Кіт ◆ Сім ◆ Стілець

3. ◆ Ручка ◆ Дванадцять ◆ Годинник

Завдання 2. З'єднай число з його словом.

Цифра	Слово
1	Вісім
3	Один
8	Три

(Учень має з'єднати правильно: 1 — Один, 3 — Три, 8 — Вісім)

Завдання 3. Допиши слово-число.

1. 5 – _____
2. 10 – _____
3. 2 – _____

(Правильні відповіді: п'ять, десять, два)

Завдання 4. Знайди «зайве» слово.

◆ Два ◆ Сім ◆ Столи ◆ Чотири ◆ Вісім ◆ Дев'ять ◆ П'ять ◆ Машина

(Правильні відповіді: 1 — Столи, 2 — Машина)

Завдання 5. Впиши пропущене слово-число.

У мене є _____ олівці.

(Варіанти: три, сто, сім)

Повторення та закріплення знань з вивченої теми «Числівник»

Тренувальні вправи на мультимедійній дошці.

Мета: поглибити та закріпити знання учнів про числівник; розвивати, логічне мислення, пам'ять, уяву та увагу.

Обладнання: зошити, мультимедійна дошка та підготовлені вправи.

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Проведення уроку

Вправа 1.

Запиши речення , малюнки заміни числівниками .

Мама купила банани .

На столі лежить   яблук .

У Мурки народилось   кошенят .

До годівнички прилетіло   синички .

Вправа 2.

Відгадай загадки , випиши числівники .

1. Сидить Марушка в семи кожушках.Хто її роздягає , той сльози проливає .
2. В мене ніжка одна , чобітка не маю , і хоч я без голови , шапку одягаю .
3. Два скельця , три дужки – на ніс і на вушка .
4. Один пастух багато овець пасе .

Вправа 3.

Вправа 4.

Випиши з тексту числівники .

Зубра вважають наймогутнішим серед усіх сучасних копитних нашої фауни . Довжина тіла в них – до 3 метрів , а маса – до 1000 кілограм . Навіть у 19 столітті зубри ще водилися в лісах українського Полісся . Нині на території України зубри живуть у заповідниках 8 областей , куди були завезені в 60-х роках .

IV. Підсумок уроку

Рефлексія уроку та закріплення знань.

Вправа «Закінчи речення»

Сьогодні на уроці...

Найкраще мені вдалося....

Заняття 3.

План-конспект уроку на тему: «Число іменників. Змінювання іменників за числами (один-багато). Навчаюся змінювати слова-назви предметів».

Мета: Ознайомити із властивістю іменників змінюватись за числами. Формувати вміння змінювати іменники за числами. Розвивати зв'язне мовлення.

Обладнання: Кравцова Н. М. Українська мова та читання 2 клас. Частина 2. Тернопіль: Підручники і посібники, 2019. 128 с.; набір таблиць «Тварини», відео « Сорочинський ярмарок», роздатковий матеріал.

Хід уроку.

I. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності.

Знову пролунав дзвінок.

Він покликав на урок.

Будем гарно працювати-

Щоби добре мову знати.

II. Актуалізація опорних знань

1. Повторення правопису вивчених букв і буквосполучень, власних назв.

Кр Ки Кі

Красунчик Київ Кіра

2. Робота над загадкою.

У зеленім козушку, в косяній сорочечці,
я расту собі в ліску, всім зірвати хочеться.

(Горіх)

III. Оголошення теми і мети уроку.

Сьогодні на уроці будемо навчатися змінювати слова-назви предметів.

IV. Вивчення теми уроку.

1. Робота над правилом, с. 62

2. Вибіркове списування слів-назв предметів у дві колонки.

Вправа 32, с. 62.

Один

Багато

Порівняння змісту лічилки з малюнком до неї.

V. Фізкультхвилинка. Розвивальна.

Позначення правильного продовження вірша. Робота в парах.

Подивися, он грибочки...

Ходить лісом їжачок...

☐ повтікали на дубочки.	☐ має шубку з колючок.
☐ примостились на пеньочки.	☐ в`яже шубку з ниточок.

Лося ми зустріли в лісі,...

- їв травичку на узліссі.
- звив гніздечко на горісі.

В товстопуза бегемота...

- є пащека, як ворота.
- вуха є, немає рота.

VI. Закріплення вивченого, формування вмій і навичок.

1. Перегляд відео « Сорочинський ярмарок».
2. Запис слів-назв предметів, які продавались на ярмарку. Визначення слів, які називають один предмет і які — багато.

VII. Підсумок уроку

Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів та закріплення вивченого матеріалу за допомогою гри « Один-багато» (з використанням малюнків тварин).

Заняття 4.

Тестування за допомогою інтерактивної програми Quizlet

☛ Завдання 1: Вибери правильний числівник

Яке слово є числівником?

- веселий
- зошит
- п`ять
- великий

☛ Завдання 2: Установи відповідність (з`єднай лініями)

Число → Слово

1	десять
3	п`ять
5	один
10	три

☛ Завдання 3: Впиши відповідь

Скільки ніжок у стільця?

👉 Відповідь: _____

☛ Завдання 4: Обери числівники у реченні

Познач числівники у реченні:

"Я маю дві книжки та три олівці."

- дві
- три
- книжки
- олівці

👉 Завдання 5: Робота з малюнком

Подивись на малюнок

Скільки яблук у кошику?

- три
- шість
- сім
- п'ять

Заняття 5.

Читання казки «Казка про числа та цифри» із подальшим виконанням тестових завдань.

Тема: Казка про числа та цифри

Мета: розвивати навички свідомого та виразного читання; ознайомити учнів із поняттями «число» і «цифра» через казковий сюжет; формувати інтерес до математики та літератури.

Обладнання:

- Текст казки.
- Ілюстрації до казки.
- Картки із зображеннями цифр та відповідних кількостей предметів.
- Мультимедійна презентація з візуальними матеріалами.
- Тести.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

- Привітання з учнями.
- Перевірка готовності до уроку.

1. Мотивація навчальної діяльності:

- Запитання до учнів: «Чи любите ви казки? Які ваші улюблені?»
- Повідомлення теми уроку: «Сьогодні ми прочитаємо казку, де числа і цифри оживають та потрапляють у цікаві пригоди».

2. Актуалізація опорних знань:

- Обговорення: «Що таке числа? Що таке цифри? Чим вони відрізняються?»
- Демонстрація карток із цифрами та відповідними кількостями предметів для наочного пояснення.

II. Проведення уроку

Сприймання та усвідомлення нового матеріалу:

Читання казки «Казка про неймовірні пригоди чисел» учителем.

Дуже давно, ніхто й не пам'ятає, коли це було, в одній сім'ї народилося десять діточок. Переказуючи із вуст в уста цю історію, людство дізналося, що проживала сім'я у країні, яка мала назву «Математика» у невеликому містечку «Цифровий ряд».

Усі дітки були неймовірно розумними, хоч зовні відрізнялися один від одного. Дехто ходив голівонькою до низу (6), у когось їх було аж дві(8), а ще були дітки, у яких були хвостики(2 і 5). За те, що вони були незвичайними, батьки їх дуже любили та пишалися ними.

А коли ставали поруч один біля одного, то їх ставало або більше, або менше. Це все завдяки їхній особливості. Кожен з цих дітей мав своє ім'я. Ці імена були незвичайними: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,0. Хоч дітей було багатенько, але батьки завжди пам'ятали, як звуть їхніх дітей. Та коли потрібно було іти до столу чи до роботи, мама кликала їх одним словом «Числа».

Числа росли працюватими і допомагали батькам у всьому. Звичайно, як усі малюки, числа відвідували школу, де полюбляли бавитись і досліджувати. А вчителем у школі працювала їх тітонька «Арифметика». Одного разу, граючись дерев'яними паличками дітки придумали дію додавання(+), щоб у країні «Математика», проживало якомога більше чисел. Завдяки цьому країна стала багатою і процвітаючою. Та коли наставав вечір двері школи зачинялися і усі йшли додому. Звичайно, числа не помістилися б в одному невеличкому будинку. Потрібно було, щось терміново вигадувати нове. Так дітки винайшли дію віднімання(-), позичивши у цифри 7 чарівний пасочок.

Пройшов один рік. Батьки, помітивши унікальні здібності дітей до винаходів, подарували числам два чарівних кружечки (). А самі спостерігали, що ж дітки з ними будуть робити. Як ви думаєте, що винайшли діти цього разу, бавлячись на подвір'ї з кругами? А винайшли вони дію множення, поставивши між числами чарівний кружечок. Завдяки цій дії люди навчилися швидко обчислювати і примножувати свої статки.

Мама пишалася даром свої розумничків і за кожен їхній винахід, пекла дітям смачнющу піццу, бо цифри її полюбляли куштувати. Та одного разу

виникла невеличка проблема, домовившись із мамою, тато поїхав у подорож та забрав із собою увесь посуд, залишивши лише одне велике деко, яке не помістилося у чемодан. А чому ж це тато так вчинив? Бо він був впевнений, що його розумні дітлахи, знову щось вигадують. Саме, завдяки цій пригоді діти навчилися ділити порівну смачнючу мамину піццу. Але ж який знак потрібно було поставити, щоб не переплутати цю дію з іншими. Цифри згадали, що у ние є два кружечки, подаровані батьками. Ось саме час їх використати. Так винайшли дію ділення . Та трапилося так, що шматочки піцци ще залишилися. Що ж цифри з цими шматочками зробили? Вони погодували ними свої улюблених звірят. Ось так у країні виникло ще одне нове слово «залишок» або «остача».

З кожним роком цифри підростали, переходячи із класу в клас і завжди вигадували у країні «Математика», щось нове.

А на вас, мої любі дітки, чекатимуть нові пригоди із числами та їхніми винаходами, коли ви закінчите початкову школу. До зустрічі у чарівній країні , яка має назву «Математика»

2. Обговорення змісту казки:

- Хто головні герої казки?
- Які пригоди з ними трапилися?
- Які числа та цифри згадуються в казці?

3. Фізкультхвилинка: Руханка з елементами рахунку: учні виконують вправи, рахуючи вголос від 1 до 10 і назад.

4. Тести до казки «Казка про числа та цифри»

1. Де жила родина, у якій народилися десять діточок?

- а) У країні “Читальня”
- б) У країні “Математика”
- в) У країні “Числяндія”

✓ **Правильна відповідь:** б) У країні “Математика”

2. Як називалося містечко, у якому жила ця родина?

- а) “Цифровий ряд”

- б) “Математичне місто”
- в) “Числова долина”

✓ **Правильна відповідь:** а) “Цифровий ряд”

3. Хто навчав дітей у школі?

- а) Тітонька Арифметика
- б) Пані Геометрія
- в) Дядечко Алгебра

✓ **Правильна відповідь:** а) Тітонька Арифметика

4. Яку дію придумали діти першою?

- а) Віднімання
- б) Додавання
- в) Ділення

✓ **Правильна відповідь:** б) Додавання

5. Яку дію цифри винайшли за допомогою чарівних кружечків?

- а) Ділення
- б) Множення
- в) Віднімання

✓ **Правильна відповідь:** б) Множення

6. Чому тато забрав увесь посуд із дому, залишивши лише одне деко?

- а) Хотів перевірити дітей
- б) Не вистачило місця у валізі
- в) Залишив дітям для гри

✓ **Правильна відповідь:** а) Хотів перевірити дітей

7. Що винайшли цифри, коли ділили піццу порівну?

- а) Дію віднімання
- б) Дію ділення і поняття «залишок»
- в) Дію множення

✓ **Правильна відповідь:** б) Дію ділення і поняття «залишок».

III. Підсумок уроку

Обговорення: що нового дізналися на уроці? Що найбільше сподобалося?

Висновок про важливість знання чисел і цифр у повсякденному житті.

Заняття 6.

План-конспект уроку на тему: «Закріплення знань про числа».

Мета уроку: закріпити знання учнів про числа та їх властивості. Розвивати навички усного та письмового рахунку. Формувати вміння застосовувати знання на практиці.

Обладнання: Мультимедійний проектор; комп'ютер із презентацією; роздатковий матеріал.

Хід уроку

I. Організаційний момент

- Привітання учнів.
- Перевірка готовності до уроку.
- Оголошення теми та мети уроку.

II. Актуалізація знань

- Фронтальне опитування з попередніх тем.
- Використання презентації для візуалізації питань.

III. Основна частина

1. Інтерактивна вправа: Робота з презентацією, де учні визначають пропущені числа в числових рядах.

2. Фізкультхвилинка:

Коротка руханка для зняття напруги.

"Руханка-лічилка" ♪ *(Проводиться під веселу музику або просто ритмічно промовляється вголос з рухами)*

☞ **Ведучий (вчитель) каже, а учні повторюють рухи:**

1. **Раз – піднялись ми до зірок** (підняти руки вгору).
2. **Два – зробили стрибок** (легкий стрибок).

3. **Три** – нахилились до землі (нахил вперед, торкнутися пальцями підлоги).
4. **Чотири** – руки в боки, як крила у пташки (розвести руки в боки).
5. **П'ять** – покрутимося, мов годинник, вліво, вправо знов і знов! (оберти тулуба вліво-вправо).
6. **Шість** – присідаймо всі разом (1-2 присідання).
7. **Сім** – стрибаємо, мов м'ячик (легкі підстрибування).
8. **Вісім** – плеснем дружно разом! (оплеск над головою).
9. **Дев'ять** – руки вгору знов (руки догори).
10. **Десять** – посміхнись! Урок ведем завзято, як і слід! 😊

3. Закріплення матеріалу :

Індивідуальна робота: виконання тестових завдань на закріплення знань про числа.

№1:

Познач всі правильні відповіді

Числівник називає ...

- кількість предметів
- порядок при лічбі
- дії предметів
- кольори предметів

№2:

Познач всі правильні відповіді

На які запитання відповідають числівники?

- скільки ?
- котрий ?
- хто ?
- що зробив?

№3:

Знайди «зайвого» – познач слово, яке **не** є числівником

- п'ять
- п'ятий
- п'ятнадцять
- п'ятниця

№4:

З'єднай у пари число і відповідний числівник, що відповідає на питання котрий ?

1

СІМНАДЦЯТИЙ

2

ПЕРШИЙ

3

ДРУГИЙ

4

ВОСЬМИЙ

№5:

Натискай на ... і обирай правильний варіант

Пригадай народні казки і встав пропущені числівники

Півник і [двоє,
троє, четверо] мишенят

Вовк і [троє,
четверо, семеро] козенят

[Троє, Двоє,
Семеро] поросят

№6:

Натискай на ... і друкуй

Скільки днів у тижні?

№7:

Говоримо правильно

Як правильно задати питання про час ?

- скільки часу ?
- котра година ?

○ скільки годин ?

№8:

Дай відповіді на запитання і з'єднай половинки (є зайвий числівник)

Котра вона за порядком ?

- 1 Лисичка зустріла Колобка - ...
- 2 Бабка тягнула ріпку - ...
- 3 Сходинок, на яку стане переможець змагань - ...
- 4 Середа у тижні - ...

№9:

Прочитай прислів'я. Знайди і познач числівники.

Один в полі не воїн.

Сім разів відміряй – один раз відріж.

Без труда нема плода, ані один день не дає два врожаї.

Де два хазяї – там хата не метена.

У семи няньок дитя без ока.

Один розум добре, а два – краще.

Не клади всі яйця в один кошик.

Сім п'ятниць на тиждень.

Два ведмеді в одній барлозі не живуть.

Сім бід – один відповідь.

IV. Підсумок уроку

- Обговорення досягнень учнів.
- Відповіді на запитання учнів.
- Оцінювання роботи класу.